

วิทยาลัยสารพัดช่างมอญ

ปีที่ 21 ฉบับที่ 81 มกราคม – มีนาคม 2562

SEP for SDGs

ด้วยศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในชีวิตประจำวันของวัน

ปุ๋ยพอเพียง
บนดินที่แห้งแล้ง

กระทรวงการต่างประเทศ
www.mfa.go.th

วารสารวิทยุสราญรมย์

วิถีสราภุมย์

บทบรรณาธิการ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ท่านผู้อ่านคงจะคุ้นเคยกับกระแสของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ประชาคมโลกมีส่วนร่วมในการสร้างความยั่งยืนให้กับทุกประเทศในโลกใบนี้ โดยประเทศไทยได้นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) มาเป็นแนวทางในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน วารสารวิถีสราภุมย์ฉบับนี้จึงขอนำเสนอเรื่องราวที่หลากหลายเกี่ยวกับแนวคิด SEP for SDGs โดยเริ่มต้นจากกลอน “สุขพอเพียง” ที่ร้อยเรียงเกี่ยวกับคำสอนและความสุขจากความพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ต่อด้วยมุมมองของการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และความเชื่อมโยงระหว่างหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ยิ่งไปกว่านั้น

เรายังคัดสรรบทความที่ทำให้เห็นถึงการเผยแพร่และส่งต่อแนวคิด SEP for SDGs เพื่อให้นานาชาติประเทศได้นำไปประยุกต์ใช้ ได้แก่ “SEP around the World” “ความดีอยู่ที่ใจ ความยิ่งใหญ่อยู่ที่งาน” “ปุ๋ยพอเพียงบนดินที่แห้งแล้ง” และ “ประสบการณ์งานอาสาสมัครเพื่อนไทยในโมซัมบิก”

วารสารฉบับนี้ยังนำเสนอเรื่องราวที่เต็มไปด้วยสาระน่ารู้ด้านการต่างประเทศ และความเพลิดเพลินจากประสบการณ์โดยตรงของนักการทูตไฟแรง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ “โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อการพัฒนา เด็กและเยาวชนในติมอร์ฯ” “งาน International Green Week 2019” ที่กรุงเบอร์ลิน “Evil Eyes สัญลักษณ์นัยน์ตาปีศาจแห่งตุรกี” รวมทั้งเรื่องราวสนุก ๆ ของคุณชวนนักการทูตไทยในเอธิโอเปียที่หลายคนเฝ้าติดตาม ซึ่งครั้งนี้นำมาในชื่อตอนว่า “มิตรภาพจากชองบุรี”

แล้วพบกันใหม่ในฉบับหน้า... สวัสดีค่ะ

ดร. จิรา

(ชลธิ จันตรีชกุล)
บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

C O N T E N T S

7

สรุปพอเพียง

8

SEP for SDGs

14

SEP for SDGs ด้วยศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

24

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
โรงเรียนสตรีระนอง

34

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
โรงเรียนศรีหนองทาววิทยา

44

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของฉันทัน

52

SEP around the World

ความดีอยู่ที่ใจ ความยิ่งใหญ่อยู่ที่งาน

ป่วยพอเพียงบนดินที่แห้งแล้ง

ประสบการณ์งานอาสาสมัคร
เพื่อนไทยในโมซัมบิก

การเข้าร่วมงาน International Green
Week 2019 และพิธีเปิดคูหาประเทศไทย

62

70

76

84

98

92

นักรุกตไทยในเอธิโอเปีย
ตอนที่ 11 มีรูปภาพจากซองบุหรี

98

Evil Eye
สัญลักษณ์นัยน์ตาปีศาจแห่งตุรกี

108

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ในติมอร์ - เลสาด

76

108

สุขพอเพียง

อยู่พอเพียง อย่างเพียงพอ พ่อสรรค์สร้าง
ใช้ชีวิต คิดพอเพียง เลี้ยงชีพตน

พึ่งพาตน ไม่ประมาท ชาติสติ
ป้องกันภัย ให้เข้มแข็ง แกร่งก้าวข้าม

ทฤษฎี ของพ่อ ต่อชีวิต
ให้ก้าวเดิน คงมั่น ทุกวันคืน

นานาชาติ ที่ลำบาก ทุกข์ยากเข็ญ
แนวความคิด ทฤษฎี ชีวิตใหม่

เกิดโครงการ เกษตรใหม่ ไขปัญหา
ความร่วมมือ เพื่อพัฒนา สู่สากล

คือยุทธวิธี ปรชญา ค่าไพศาล
พลังใจ ไม่ให้ท้อ ต่อชีวิต

วางแนวทาง ไว้ให้ลูก ปลูกดอกผล
ด้วยความรู้ คู่เหตุผล คุณธรรม

คือดำริ ภูมิคุ้มกัน อันเลิศล้ำ
อย่างสมดุล ก่อนก้าวล้ำ นำยั่งยืน

สร้างความคิด สร้างชาติ อนาคตฝัน
อย่างยั่งยืน เพื่อพื้นฐาน ลูกหลานไทย

ได้พึ่งเย็น บารมี ที่ทรงให้
นำไปใช้ พัฒนา คุณค่าคน

ศูนย์ศึกษา เรียนรู้ สู่ผลิตผล
บทบาทไทย ไปทุกหน ยลมากมี

ปณิธาน พ่อสู่ลูก ปลูกวิถี
ไทยน้องพี่ สุขเพียงพอ เพราะพ่อเอย

SEP

for

SDGs

หลังจากที่ทั่วโลกประสบวิกฤตเศรษฐกิจและได้รับผลกระทบจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุลกันทั่วหน้า ประชาคมโลกได้ร่วมกันสร้างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย (Sustainable Development Goals : SDGs) เมื่อปี 2558 เพื่อใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาทั่วโลกอย่างยั่งยืนภายในเวลา 15 ปี โดยให้ความสำคัญกับทุกด้านอย่างมีบูรณาการและครอบคลุมทั่วถึงทุกที่ทุกคน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

โครงการความร่วมมือ
ด้านการพัฒนาเกษตรยั่งยืน
บนพื้นฐานการประยุกต์
ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในตองกา

หลักการสำคัญของ SDGs คือ ต้องเป็นการพัฒนาที่สมดุลใน 5 ด้าน คือ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สันติสุข/ยุติธรรม และความเป็นหุ้นส่วน เพื่อการพัฒนา โดยเริ่มจากคนในท้องถิ่น หรือ “ระเบิดจากข้างใน” เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายของการพัฒนามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการและบริบทของแต่ละพื้นที่ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งต้องมีการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ย้อนกลับมาที่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ของปวงชนชาวไทยทุกคน ท่านเคยสงสัยหรือไม่ว่า เหตุใดรัฐบาลไทยจึงได้น้อมนำหลักปรัชญาดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) รวมทั้งริเริ่มนโยบายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SEP for SDGs

การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ใช่เรื่องใหม่และไกลตัวคนไทย เพราะศาสตร์ พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ล้วนเป็น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล ตลอดจนถึงอยู่บน พื้นฐานความรู้คู่คุณธรรม SEP จึงเป็นฐานความคิดที่สามารถนำไปใช้ เพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง และเป็นเรื่อง ที่สอดคล้องและเชื่อมต่อกันได้สนิท เนื่องจากมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล

กระทรวงการต่างประเทศมีภารกิจและบทบาทสำคัญในการ เสริมสร้างความร่วมมือเชิงหุ้นส่วนกับต่างประเทศเพื่อการบรรลุ 17 เป้าหมาย ด้วยการเผยแพร่และส่งเสริมให้นานาประเทศรับรู้ เข้าใจ และพิจารณานำแนวทางของการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในประเทศของตน ประเทศไทยมีตัวอย่างความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศในหลากหลายมิติจึงได้แบ่งปันประสบการณ์ให้กับนานาชาติประเทศ และมีโครงการความร่วมมือทั้งในรูปแบบศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและชุมชนตัวอย่าง หรือหมู่บ้านต้นแบบ

ปัจจุบัน ไทยมีความร่วมมือในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับ 25 ประเทศทั่วโลก และยังมีอีก 5 ประเทศในหลายภูมิภาคที่แสดงความประสงค์จะร่วมมือในลักษณะเดียวกันกับไทย นอกจากนี้ ไทยยังเป็นผู้ประสานงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในอาเซียน โดยได้ผลักดันให้ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระของอาเซียนเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

การเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเวทีระหว่างประเทศภายใต้นโยบาย SEP for SDGs นอกจากจะเป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 สู่สากลแล้วยังทำให้ไทยสามารถพัฒนาความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนกับนานาชาติประเทศเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปด้วยกัน อันเป็นการเน้นถึงบทบาทนำด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

โครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาการพัฒนา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพิจ

โครงการความร่วมมือด้าน
การพัฒนาเกษตร
ยั่งยืนบนพื้นฐาน
การประยุกต์
ใช้หลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจ
พอเพียงในเลโซโท

โครงการความร่วมมือ
ด้านการพัฒนาเกษตร
ยั่งยืนบนพื้นฐาน
การประยุกต์
ใช้หลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง
ในโมซัมบิก

SEP for SDGs

ด้วยศาสตร์ร่วมพระราช สู่การพัฒนายั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงในกระแสยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) สังคมโลกที่มีการพัฒนารอบด้านนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ภัยแล้งสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมที่รวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ การแข่งขัน การก้าวสู่ระบบทุนนิยม วัตถุนิยม แต่ในขณะเดียวกันก็เปรียบเสมือนเหรียญสองด้าน การพยายามปรับตัวก้าวให้ทันกระแสยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยไม่คำนึงถึงขีดจำกัด การรองรับด้านกายภาพ กล่าวคือ เกิดภาวะทันสมัยแต่ไม่พัฒนา ซึ่งเหตุนี้เองเป็นผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นอย่างมาก

Sufficiency for Sustainability

Sufficiency Economy Philosophy for Sustainable Development Goals

แนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำให้คนในรุ่นอนาคตต้องประนีประนอมหรือยอมลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตนเอง “Sustainable Development is development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.” (World Commission on Environment and Development : WCED, 1987) การพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มเข้ามา มีบทบาทตั้งแต่สหประชาชาติให้ความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการจัดประชุมระหว่างประเทศเรื่องสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (United Nations Conference on the Human Environment) ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน เมื่อปี 2515 ทำให้เรื่องสิ่งแวดล้อมได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทำให้ทั่วโลกคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และแนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนยังคงได้รับการสานต่อมาจนถึงปัจจุบัน

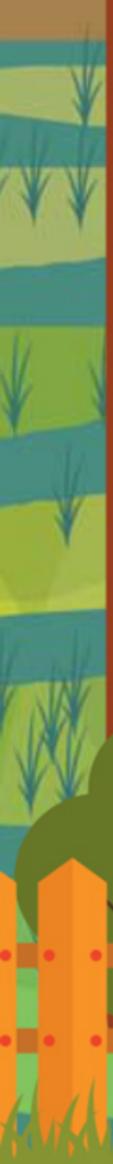
ในปี 2558 สหประชาชาติได้ประกาศเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ภายในปี 2573 โดยเปลี่ยนจากกรอบความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนแบบ 3 เสาหลัก (Pillars) มาสู่กรอบคิดใหม่

ที่มองการพัฒนาเป็นแบบมิติ (Dimensions) เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้เชื่อมโยงกัน เพื่อลดข้อจำกัดการส่งเสริมการพัฒนาในแบบแยกส่วนที่ได้รับอิทธิพลจากกรอบความคิดแบบเสาหลัก

SDGs มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชากรโลก สร้างความเท่าเทียม ขจัดปัญหาความยากจน และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า เพื่อมุ่งไปสู่การสร้างสังคมที่ยั่งยืนในอีก 15 ปีข้างหน้า ครอบคลุม 17 ด้าน ได้แก่ 1) ความยากจน 2) ความหิวโหย 3) มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การศึกษาที่เท่าเทียม 5) ความเท่าเทียมทางเพศ 6) การจัดการน้ำและสุขาภิบาล 7) พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ 8) การจ้างงานที่มีคุณค่า และการเติบโตทางเศรษฐกิจ 9) โครงสร้างพื้นฐานและการปรับปรุงให้เป็นอุตสาหกรรม 10) ลดความเหลื่อมล้ำ 11) เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างยั่งยืน 12) แบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน 13) การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ 14) การใช้ปัจจัยจากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล 15) ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ 16) สังคมสงบสุขและความยุติธรรม ไม่ถูกแบ่งแยก และ 17) หุ่นส่วนความร่วมมือและการปฏิบัติให้เกิดผล โดยมีเป้าหมายรองอีก 169 ข้อ โดย SDGs ถูกใช้แทนที่เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs)

การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องพัฒนาที่ตัวบุคคลก่อน เพราะหากไม่ได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรกจะเป็นเรื่องยากยิ่งที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน การที่บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียวคือ การศึกษา การมีความรู้เพื่อเป็นเกราะป้องกันตัวเอง ดังคำกล่าวเปรียบเทียบกับของขงจื้อที่ว่า “ถ้าเราวางแผนอนาคตข้างหน้าไว้ 1 ปี ให้ปลูกข้าว ถ้าเรามองอนาคตให้ไกลถึง 10 ปี ให้ปลูกต้นไม้ แต่ถ้าจะวางแผน

ให้ไกลถึง 100 ปี คือ ให้การศึกษาแก่ลูกหลาน” เช่นเดียวกับ การพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs ในอีก 15 ปีข้างหน้า ต้องเริ่มจาก การพัฒนาที่ตัวบุคคลก่อน การศึกษาของกรอบแนวคิดหนึ่ง ที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนเองในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมสามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้น จากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนา นำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ การปฏิบัติบนทางสายกลาง อย่างเป็นขั้นตอน และนี่เองคือกรอบแนวคิดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกร ชาวไทยมาตลอดยาวนานกว่า 30 ปี แนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐาน ของวัฒนธรรมไทยและด้วยพระอัจฉริยภาพของพระองค์ท่าน ทรงสามารถสอนพสกนิกรชาวไทยได้อย่างเรียบง่ายและทรงพลัง เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและ ยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

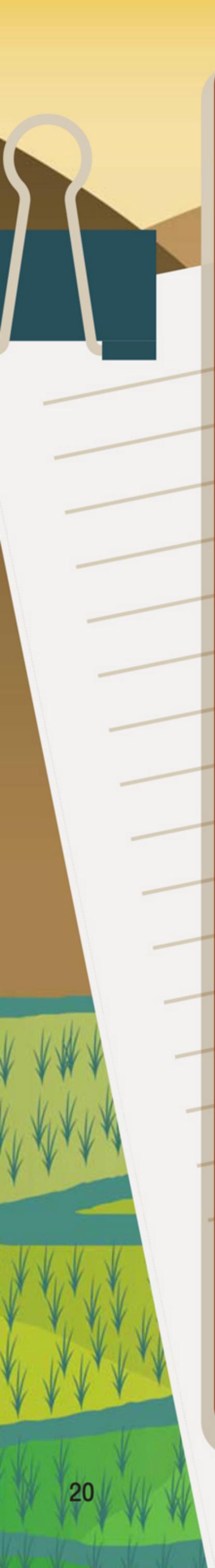
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย “3 ห่วง” คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และ

“2 เงื่อนไข” คือ ความรู้ และคุณธรรม ด้วยความรู้ที่ข้าพเจ้าได้เรียนมา ข้าพเจ้าเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบขององค์การสหประชาชาติภายในปี 2573 โดยข้าพเจ้าขอยกตัวอย่างการประยุกต์เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังต่อไปนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ หลักการนี้ข้าพเจ้ามองในมุมมองเศรษฐศาสตร์ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงที่ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ หรือได้ประโยชน์แค่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่อีกฝ่ายก็ไม่เสียประโยชน์ สถานการณ์เช่นนี้เรียกว่า “การเปลี่ยนแปลงแบบพาเรโต” (Pareto Improvement) นั่น หมายความว่า โลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงเท่าเทียมกัน การที่เราได้ประโยชน์จากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ควรนำมาสู่ประโยชน์เพื่อส่วนรวมด้วยเช่นกัน หรือการที่เราได้ประโยชน์จากสิ่งนั้นต้องไม่เป็นการไปเบียดเบียนผู้อื่นหรือตัวเอง เช่น การเติบโตอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีมาพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ซึ่งเห็นได้ว่า แต่ละประเทศมีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นและสัดส่วนของประชากรที่ขาดแคลนอาหารลดลง จากการเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ และมีคุณค่าทางโภชนาการ ทำให้ประชาชนมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งควรควบคู่ไปกับการพัฒนาเกษตรแบบยั่งยืน การจัดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้

A paperclip is attached to the top left of a notebook page. The page features a landscape illustration with green hills, a blue river, and a yellow sky. The text is written in Thai and discusses the impact of technology on society and the importance of digital literacy.

เกิดผลกระทบต่อมิติสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ
จากการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตของเกษตรกรรม
ประเด็นสำคัญที่สุดคือ ความร่วมมือระหว่าง
ประเทศที่สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนในด้าน
โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่พร้อมรับการ
เปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็น
สิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนกับความท้าทาย
ทางมิติเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงด้านพลังงาน
สะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ ดังนั้น คำว่าพอประมาณ
หมายถึงการรักษาสมดุลให้แก่ระบบเศรษฐกิจ สังคม
และสิ่งแวดล้อมของประเทศนั่นเอง

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับ
ระดับความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล
โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน
คำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ
อย่างรอบคอบ การใช้เหตุผลวางแผนในการดำเนินงาน
ทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจน
สิ่งแวดล้อมเป็นหลักการที่ฟังดูง่าย แต่ปฏิบัติไม่ง่าย
เพราะเหตุผลเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์
ของแต่ละบุคคล แต่เนื่องด้วยการทำงานทางนโยบาย
หรือกฎหมายเป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลที่ได้รับความ
เห็นชอบจากกลุ่มบุคคลในประเทศ เพื่อเป็นตัวแทน
การขับเคลื่อนในมิติต่าง ๆ หากมีเหตุและผล
ในการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ
หรือดำเนินนโยบายต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ผลจะนำมาสู่
สังคมที่สงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก ความมั่นคง

สิทธิมนุษยชนและการปกครองที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักนิติธรรม ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของประชาชนมีความปลอดภัยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สภาวะโลกร้อนหรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการร่วมมือกันเพื่อสร้างความตระหนักรู้และบูรณาการมาตรการเข้าไปในนโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ ควบคู่กับการอนุรักษ์ ปกป้องฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรจากระบบนิเวศทางบกและทางทะเล

นอกจากหลัก 3 ข้อนี้ ยังต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไข 2 ประการ คือ

1. ความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคคล” การศึกษาที่เท่าเทียมในกรอบ SDGs จึงเป็นอีกกุญแจสำคัญที่ต่อยอดความเชื่อที่พิสูจน์แล้วว่า คุณภาพการศึกษาเป็นหนึ่งในแรงขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาจะทำให้ช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางสังคมแคบลง การจ้างงานที่ไม่มีคุณภาพ ความไม่เท่าเทียมทางด้านรายได้ที่ส่งผลต่อปัญหาความยากจนจะลดลง หากประชาชนได้รับการศึกษาที่เท่าเทียม

2. คุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติปัญญา แบ่งปัน) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
สามารถนำไปใช้ได้ทุกระดับ
ทั้งชุมชน องค์กร ตลอดจน
ระดับประเทศในเรื่อง
ของการพัฒนา

หากไม่มีอีกเงื่อนไขสำคัญที่เป็นหัวใจหลักของการเป็นคนดี นั่นคือ การมีคุณธรรมประจำใจ ปัจจุบันโลกมีการขับเคลื่อนอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่มีความรู้ความสามารถอาจพยายามทำให้ตนได้เปรียบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือแสวงหาช่องทางในการเอาเปรียบผู้อื่น ดังนั้น คุณธรรมจึงต้องเข้ามามีบทบาทในการเป็นทางเสื่อที่จะคอยควบคุมการตัดสินใจต่าง ๆ ของบุคคลหรือผู้นำประเทศไม่ให้ตัดสินใจดำเนินการใด ๆ ไปในทางที่ไม่ชอบธรรม แต่จะนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปันแก่ผู้อื่น โดยความร่วมมือในการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา โดยการสนับสนุนแผนระดับชาติ ซึ่งเป็นส่วนประกอบทั้งหมดที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในหลักเกณฑ์สากล

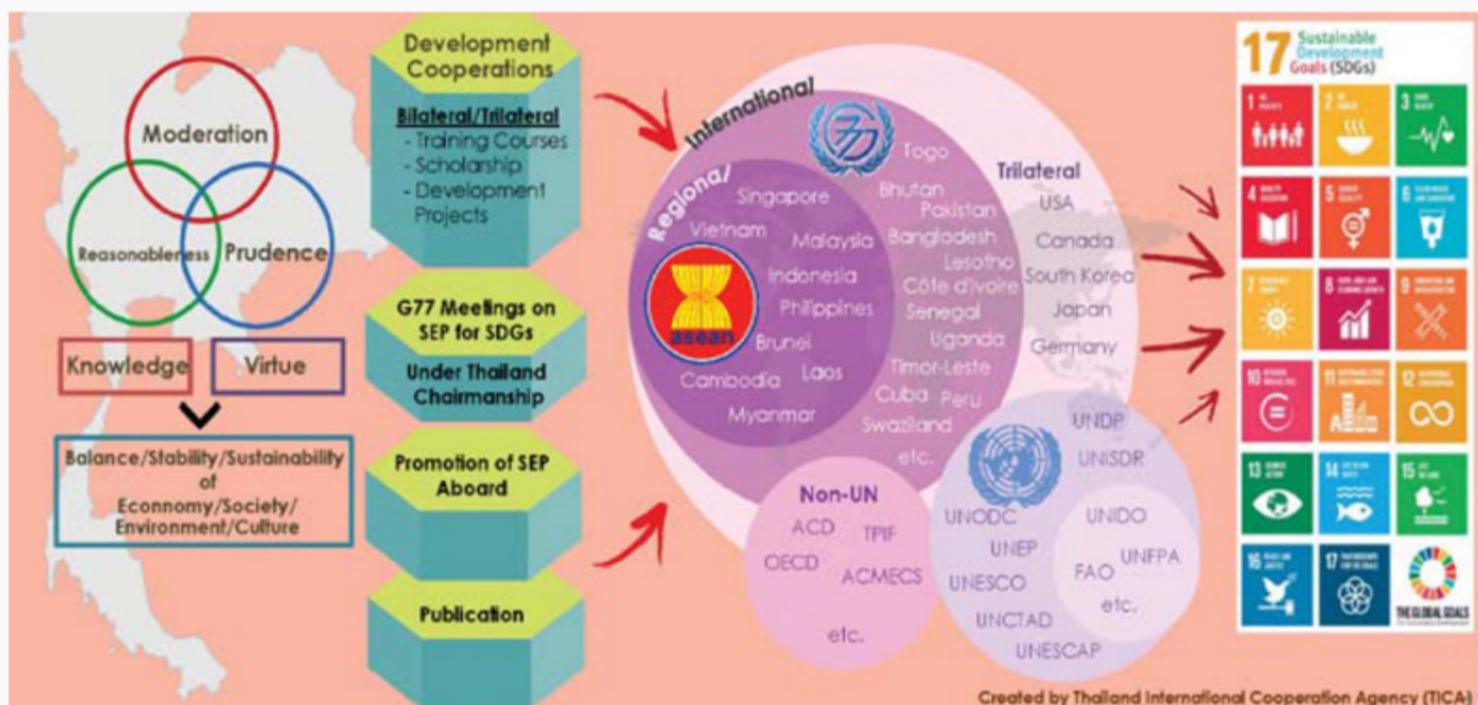
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พิเศษมาก เพราะไม่ใช่แค่เพียงใช้ได้กับเรื่องความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว โดยเฉพาะเกษตรกรในประเทศไทยเท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้ได้ทุกระดับทั้งชุมชน องค์กร ตลอดจนระดับประเทศในเรื่องการพัฒนาตามที่ได้อธิบายแล้วข้างต้น อีกทั้งยังสามารถเป็นฐานความคิดให้กับประเทศอื่น ๆ ในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปด้วยเช่นกัน

Sufficiency Economy Philosophy is not only for Thailand, but it is also for everyone

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม 2542) พระองค์ทรงเปรียบเสาเข็มเหมือนคนในประเทศ นั่นคือหากคนในประเทศปฏิบัติได้ตามหลัก “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว บุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นบุคคลมหัสจรรย์

สำหรับข้าพเจ้าเอง จะให้ไปขับเคลื่อนประเทศชาติให้ก้าวไปข้างหน้าเองก็คงจะไม่ได้ แต่สิ่งที่ข้าพเจ้าทำได้ในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับบทบาทหน้าที่ของข้าพเจ้าในตอนนี้คือ การเป็นนิสิตนักศึกษาที่ขยันและอดทนหาความรู้เพื่อพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ เตรียมตัวเองให้พร้อมสำหรับโอกาสที่ผ่านเข้ามา ต่อยอดโอกาส โดยการแบ่งปันความรู้ที่ได้รับในทุกโอกาสให้ดีที่สุด นั่นคือ หากเราทุกคนทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดภายใต้ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขแล้ว ประเทศชาติของเราก็จะปรับตัวก้าวทันกระแสโลกาภิวัตน์ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในอีก 15 ปีข้างหน้าได้อย่างเป็นรูปธรรม

ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร แสดงให้เห็นว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญ เป็นอย่างมาก เพราะหลายอย่างบนโลกใบนี้ล้วนอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง นับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม จนถึงระดับภาครัฐ ในการปฏิบัติงานหรือ การบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่เสมอ พร้อมรับมือและเผชิญกับผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งจาก ภายนอกและภายในอย่างรอบคอบ ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนให้มีความสำนึกในคุณธรรมจริยธรรมและความรอบรู้ ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตประจำวัน ควรใช้ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โลกภายนอกได้เป็นอย่างดี หากคนไทยทุกคนมีความ “พอเพียง” แล้ว ประเทศไทยจะสามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินการตามเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ได้อย่างแน่นอน

คุณลักษณะ “พอเพียง” คือ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานมาปฏิบัติ อันประกอบด้วยหลักความพอประมาณที่พอดี ไม่น้อยไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผลหมายถึงการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคิดถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น คนไทยต้องมีความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ด้านความรู้ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาเชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ ด้านคุณธรรมจะต้องประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ดังนั้น การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจึงเป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี เป็นแนวทางในการพัฒนาให้คนไทยสามารถพึ่งพา

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการเลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่ โดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหลักวิชาการ

ตนเองในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน ลดความเสี่ยงเกี่ยวกับธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียร และความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือเกื้อกูล และความสามัคคีโดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น กับหลักวิชาการในการพิจารณาวางแผนและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างรอบคอบ โดยตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ใช้สติปัญญาและความเพียร ในการดำเนินชีวิต อันจะส่งผลให้คนไทยทุกคนมีคุณลักษณะ “พอเพียง” อย่างแท้จริง

ก่อนหน้านี้ ดิฉันและเพื่อน ๆ อีกหลายคนคิดว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของชาวไร่ชาวนา หากจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เราจะต้องปลูกผักสวนครัว เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ และรู้จักออมเงิน ดิฉันรู้จักความพอเพียงอย่างจริงจังเมื่อตอนอยู่ชั้น ม.3 ตอนนั้นโรงเรียนของดิฉันได้เข้ารับการประเมิน ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา คุณครูทุกกลุ่มสาระเข้ามาสอนดิฉันและเพื่อน ๆ ด้วยการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูไม่ได้สอนให้ทำแปลงผัก ไม่ได้สอนให้หยอดกระปุกออมสิน ครูสอนตามเนื้อหาแต่ละรายวิชา แต่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขณะสอน ขณะทำกิจกรรม และในงานที่ครูสั่ง เช่น ครูให้ทำงานกลุ่ม ครูก็จะบอกให้นักเรียนในกลุ่มรับผิดชอบหน้าที่ของตน มีการกระจายงานกันตามความรู้ความสามารถ ช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับเสียงส่วนมาก รักษาเวลาในการทำงาน ใช้วัสดุในการทำงานอย่างคุ้มค่า มีการตรวจสอบ

การทำงานก่อนส่ง ซึ่งครูก็บอกกับพวกเราว่า หลักพวกนี้มันต้องตรงกับ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันจะนำไปสู่ 4 มิติอยู่แล้ว ส่วนชิ้นงานที่ดิฉันคิดว่าสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีคือ ใบงานที่ถอดบทเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำไป ซึ่งบางวิชาให้ทำเป็นแผนภาพความคิด บางวิชาให้เขียนเป็นเรื่องเล่า ซึ่งครูจะใช้คำถามนำให้ดิฉันและเพื่อน ๆ ตอบคือแรงบันดาลใจที่ทำกิจกรรมนี้ กิจกรรมที่ใช้ความรู้และประสบการณ์อะไรบ้าง มีวิธีการดำเนินการอย่างไร แบ่งหน้าที่กันอย่างไร สิ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติอย่างไร ในขณะที่ทำ

..... สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลง-สอน
..... เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับนักเรียนได้เห็นภาพชัดเจน

กิจกรรมตอนใดที่ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีไทย ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างไร และมีความประทับใจในการทำกิจกรรมอย่างไร ซึ่งดิฉันถือว่าการถอดบทเรียนแบบนี้บ่อย ๆ ทำให้ดิฉันเกิดความจำที่ฝังลึกลงไป ในจิตใจ ก่อนที่ดิฉันจะทำอะไรดิฉันจะต้องนึกถึงคำถามเหล่านี้เสมอ ซึ่งดิฉันคิดว่าคำถามเหล่านี้ทำให้ดิฉันมีคุณลักษณะ “พอเพียง” เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว เช่น เวลาอยากได้อะไรมักจะตั้งคำถามก่อนว่า สิ่งที่ยากได้นี้มีประโยชน์ต่อตนเองแล้วมีประโยชน์ต่อผู้อื่นอีกไหม คู่หมั้นหากต้องจ่ายเงินไป ซึ่งทำให้ดิฉัน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

จับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง
สู่สถานศึกษา
ด้วยการพัฒนาความรู้
ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร
ครู และนักเรียนทุกคน

เห็นคุณค่าของเงินและสิ่งของต่าง ๆ และที่สำคัญทำให้ดิฉันกลายเป็นคนมีจิตสำนึกโดยไม่รู้ตัว

โรงเรียนของดิฉันได้เตรียมพร้อมรับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ซึ่งดิฉันเป็นหนึ่งในแกนนำนักเรียนที่ต้องเข้าร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยทางครูและผู้บริหารได้ดำเนินการด้านการบริหาร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ และกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จากนั้นพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญา มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคน จัดตั้งครูและนักเรียนแกนนำซึ่งมีทุกระดับชั้นและทุกห้อง รวมถึงผู้ปกครองเครือข่ายที่จะช่วยกันประสานความร่วมมือในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมทั้งส่งนักเรียนและครูแกนนำ

เข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานตามสถานที่ต่าง ๆ และนำมาเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบและมีคุณภาพ มีการส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และฐานการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา รวมถึงแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น โดยชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน นักเรียนแกนนำจะทำงานภายใต้ชื่อ “ฟ้าขาวพอเพียง” ซึ่งดำเนินการโดยมีกิจกรรมการจัดค่ายโดยแบ่งเป็นฐานเกี่ยวกับความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การโอบอ้อมสังคัม การบ่มเพาะวิถีประชาธิปไตย และการใส่ใจเศรษฐกิจ ภายใต้หลักความพอเพียง ทั้งในโรงเรียนและชุมชน อีกทั้งการดำเนินกิจกรรมในหลากหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาและปลูกจิตสำนึกแก่เด็ก เยาวชนและคนในสังคัม การสร้างความเป็นจิตอาสาและความเป็นผู้นำในการเป็นแกนนำเพื่อปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในสังคัม อีกทั้งการร่วมกิจกรรมจิตอาสาแก่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การปลูกป่า การเก็บขยะ การจัดค่ายกิจกรรม

การทำกิจกรรมกับทางโรงเรียนทำให้ดิฉันมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในด้านการอยู่อย่างพอเพียง ทำให้ดิฉันอยู่ในสังคัมได้อย่างมีความสุข มีความสำเร็จที่เกิดจากการนำหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และที่สำคัญดิฉันมีความภาคภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การใช้สารกระตุ้นรากจากการนำส่วนยอด มาสกัดเป็นสารกระตุ้นรากทดแทน การใช้สารเคมี การหาแนวทางแก้ไข ปัญหาขยะ การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย การสร้างรายได้ด้วย อาชีพเสริม ซึ่งนอกจากจะมีความรู้ ความเข้าใจแล้ว ยังสามารถสร้าง รายได้และทำให้คนในชุมชนมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งการจัด กิจกรรมให้คนในชุมชนมีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การแช่น้ำร้อนที่ถูกวิธี การออกกำลังกาย การรับประทานอาหารที่มีคุณค่า การรักษาสุขภาพอนามัย รวมถึงการปฏิบัติตนในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในชุมชน การให้คน ในชุมชนเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม เกิดความรักความหวงแหน รวมถึงอยากมี ส่วนร่วมในการช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้คงความสวยงาม เป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนบางแห่งกลายเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ มีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม สะอาด ร่มรื่น ซึ่งทำให้ดิฉัน คิดไปไกลว่า หากคนไทยทุกคนเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างแท้จริง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถทดแทน สังคมได้เหมือนดิฉันแล้ว การขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของประเทศคงไม่ไกลเกินจริง

การจัดกิจกรรมให้คนไทยทุกคนเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้คนไทยทุกคนมีลักษณะ “พอเพียง” คนไทยจะรู้หน้าที่สามารถช่วยกันผลักดันประเทศไทยให้ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก 17 ประการ เช่น หากคนไทยทุกคนรู้จักพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันก็จะรู้จักหารายได้ รู้จักการออมเงิน รู้จักการบริโภค ก็จะช่วยขจัดความยากจน ขจัดความอดอยาก ส่งผลให้มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เห็นความสำคัญของการศึกษา เพราะการศึกษาทำให้คน สังคม ประเทศชาติพัฒนา ผู้ที่มีบทบาทด้านการศึกษาวางแผนการศึกษาไทยให้เท่าทันสากลก็จะทำให้การศึกษาไทยมีคุณภาพ ใช้วัฒนธรรมสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทยด้วยการเคารพระบบอาวุโส ให้เกียรติสุภาพสตรี เห็นคุณค่าและความสามารถของสตรีก็จะเกิดความเท่าเทียมกันทางเพศ การเข้าใจเรื่องคุณค่าสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานและสุขอนามัยก็จะทำให้คนไทยช่วยพัฒนาด้วยสุขภาพและน้ำสะอาด การมีพลังงานสะอาดใช้อย่างพอเพียง และหากคนไทยเข้าใจว่าชีวิตประจำวันของเราสามารถบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกขณะก็จะเกิดความคิดในการสร้างสรรค์งานได้ทุกระดับ สร้างรายได้แก่ตนเอง

.....
ผลผลิตจากหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง
ที่สามารถนำมาใช้ได้
.....
ในชีวิตประจำวัน

ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ก่อให้เกิดงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับด้านอุตสาหกรรมก็จะช่วยกันพัฒนาภาคอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อม ที่สำคัญความพอเพียงจะสอนให้คนไทยรู้จักคำว่า “พอ” และรู้จัก “ให้” อันจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำ สร้างให้เกิดชุมชนเมืองที่ยั่งยืน เกิดความรัก ความสามัคคี เอื้ออาทร อันจะก่อให้เกิดการสร้างความสะดวก ความยุติธรรมและสถาบันที่เข้มแข็ง เกิดภาคีความร่วมมือเพื่อผลักดันให้ถึงเป้าหมาย

.....
..... ชุมชนบางแห่งกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และส่งต่อ
..... ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปยังผู้ที่สนใจ

นับเป็นโชคดียิ่งของคนไทยทุกคนที่ได้เกิดมาบนแผ่นดินไทยที่มีพระมหากษัตริย์ที่ทรงรักคนไทยทุกรัชสมัย โชคดีที่ได้เกิดมาใต้ร่มพระบารมีของรัชกาลที่ 9 ผู้ทรงคิดค้น “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้การดำรงชีวิตของคนไทยทุกคนในทุกระดับมีความมั่นคง ณ เวลานี้คนไทยทุกคนคงซึมซับกับบทเพลง “ของขวัญจากก้อนดิน” ของศิลปิน เบิร์ด ธงไชย แมคอินไตย์ ที่ว่า “เราทุกคนก็เหมือน ก้อนดินแค่ก้อนหนึ่ง เพราะบางไร้ค่า ไร้ความหมาย อ่อนแอเหมือนโคลน ไหลไปตามทางเรื่อยไป เมื่อน้ำแห้งไปก็แตกกระแหง มีพลังเพียงแค่แรงเดียวที่ยึดเรา เหนียวรั้งเราไว้ให้กล้าแข็ง รวมผู้คนมากมาย ให้ทรงพลังแข็งแรง รวมเม็ดดินทุกเม็ดให้เป็นแผ่นดิน” และบัดนี้คงถึงเวลาที่คนไทยจะต้องตระหนักในหน้าที่ สร้างตนเองให้มีคุณลักษณะ “พอเพียง” การรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองก็จะเกิดจิตสำนึกในการร่วมกันสร้างสรรค์ประโยชน์อันดีให้กับสังคมไทย ร่วมใจกันเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันและพัฒนาประเทศไทยไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนให้เห็นผลอย่างแท้จริง

ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

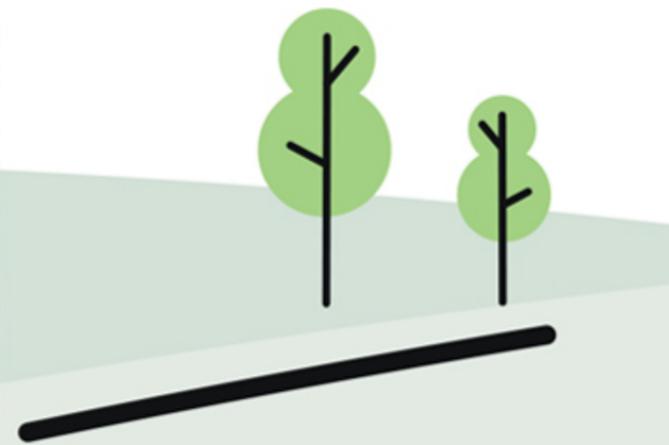
กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเทศไทยได้ดำเนินการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน มาโดยตลอด ด้วยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้ทรงวางรากฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเวลาร่วม 7 ทศวรรษ การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมา อาจดูเหมือนว่าคุณภาพชีวิตของคนบนโลกดีขึ้น ประชากรโลกที่มีรายได้น้อยกว่า 2 ดอลลาร์ต่อวัน ลดลงเหลือร้อยละ 10 จำนวนผู้หิวโหยลดลงเหลือร้อยละ 11 สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงสุขาภิบาลที่ดี แหล่งน้ำสะอาด เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นี่คือตัวเลขจากรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) แต่หากพิจารณาอย่างละเอียดแล้วจะพบว่ายังมีประชากรมากกว่า 700 ล้านคนบนโลกที่ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ เกือบ 900 ล้านคนยังต้องอาศัยในสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย การพัฒนาที่ผ่านมา

ส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาสจำนวนมากถูกทอดทิ้ง เกิดปัญหาความขัดแย้ง รูปแบบใหม่ที่ซับซ้อนและรุนแรงกว่าเดิม บรรดาผู้นำโลกได้ตระหนักถึงปัญหาระยะยาวเหล่านี้ จึงร่วมกันสร้างกรอบการพัฒนาใหม่ภายใต้ชื่อ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development Goals : SDGs) เพื่อแก้ไขปัญหาที่เผชิญในวันนี้และวันข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน วิธีคิดที่สามารถนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานไว้เพื่อแก้ปัญหาให้คนไทยและขับเคลื่อนการพัฒนาโลก ควรแล้วที่โลกจะคิดใหม่ว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นหน้าที่ของทุกคน ดังต่อไปนี้

ประการแรก ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษที่ระบุว่าประเทศไทยยังมีคนที่อยู่ใต้เส้นความยากจนกว่า 7.3 ล้านคน โดยร้อยละ 80 ของคนเหล่านี้อาศัยอยู่ในชนบท ฉะนั้นคนส่วนนี้พ่อของฉันทอายุ 60 ปี จบการศึกษาเพียงชั้น ป.4 อุบัติเหตุเมื่อ 16 ปีก่อนทำให้ท่านสูญเสียภรรยาพร้อมลูกสาวคนโต และเส้นประสาทขาข้างซ้ายผิดปกติ ฉันทจึงมีภูมิคุ้มกันต่ำ และมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างเปราะบาง สองปีที่ผ่านมาพ่อและฉันทตัดสินใจลงทุนด้วยเงินที่เก็บหอมรอมริบก้อนโตถึง 10,000 บาท เพื่อปลูกมันสำปะหลัง แตงโม และกล้วย บนที่ดิน 2 ไร่ ความล้มเหลวจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าจะมีเงินก้อนสำรองใช้

ยามฉุกเฉินเป็นประสบการณ์ล้ำค่าให้ฉันได้เรียนรู้ว่าการลงทุนครั้งนั้นเกินตัวฉันพลาดที่ไม่รู้เหตุผลว่าเหตุใดจึงต้องเลือกปลูกพืช 3 ชนิดนั้น การทำเกษตรจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการตั้งแต่เริ่มเตรียมแปลงกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต ต้องอาศัยความเพียร ความอดทนอย่างมากจึงจะสามารถสร้างรายรับรายจ่ายให้สมดุล ทุกวันนี้ฉันมุ่งลดรายจ่ายที่เกินตัวเพื่อป้องกันการก่อหนี้ทั้งในวันนี้และอนาคต ขยันปลูกผักสวนครัว ปล่อยปลาในนาข้าวเพื่อพยุงเศรษฐกิจครอบครัวด้วยการพึ่งพาตนเอง ซึ่งโครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก หมู่บ้านของฉันได้รวมกลุ่มสหกรณ์มันสำปะหลัง เป็นการสร้างรายได้จากการรวมกลุ่มครั้งแรกในหมู่บ้าน และถือเป็นการยกระดับการพึ่งพาตนเองในระดับสูงขึ้น สิ่งหนึ่งที่ฉันตั้งปณิธานไว้คือ ฉันจะต้องมีภูมิรู้ด้วยการศึกษาทดลองปลูกพืชเศรษฐกิจให้คุ้มทุนจงได้ ฉันจะต้องมีภูมิธรรม คือฝึกความอดทนไว้บ่าบัดจิตใจในวันที่เหนื่อยล้า และฉันจะต้องมีภูมิคุ้มกันด้วยการสะสมเงินไว้ในบัญชีในวันที่พอไม่ได้มีชีวิตอยู่กับฉัน

ด้วยเศรษฐกิจโลกในอนาคตที่มีความไม่แน่นอนสูง เราจึงต้องมีภูมิคุ้มกัน ในหลายมิติ วิฤตเศรษฐกิจและความบกพร่องในภูมิคุ้มกันต่าง ๆ ทำให้คนที่พ้นจากสภาวะยากจนต้องกลับไปเผชิญกับสภาวะเดิมเนื่องจากตกงาน

ดังเช่นพ่อของฉันที่เคยเป็นช่างในโรงงานแห่งหนึ่ง เงินเดือนหลักหมื่นแต่ต้อง
โดนปลดด้วยสภาพขาที่พิการ ดังนั้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
ต้องมีการสร้างงาน ส่งเสริมการศึกษาที่เน้นคุณภาพเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญ
ในการประกอบอาชีพ ฉันเชื่อว่าแม้จะยากดีมีจน หากรู้คุณค่าของตน
เร่งฝึกฝนทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 3R 4C เรียนรู้ศาสตร์ที่ทันสมัย
เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ เช่น เทคโนโลยี นวัตกรรม
ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ รู้จักพอประมาณในฐานะและบทบาทของตน
มีเหตุผลทุกการกระทำ ย่อมสามารถสร้างแบบแผนการบริโภคอย่างยั่งยืนได้
และเมื่อทุกคนต่างเป็นสุขสมดุลง่อมช่วยหนุนนำเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

2

ประการที่สอง ความยั่งยืนด้านสังคม

นโยบายขจัดความยากจนความหิวโหย การสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อส่งเสริมให้มี สุขภาวะในการดำรงชีวิต การเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพ เป็นสิทธิพื้นฐานและที่คนในสังคม พึงจะได้รับ แต่โลกในทุกวันนี้เหล่าผู้มีอำนาจบริหาร งบประมาณบางส่วนเห็นแก่อำนาจเงินตรา เกิดการทุจริตคดโกง บ่อนทำลายสิทธิขั้นพื้นฐาน ของคนในชาติ และเมื่อทรัพยากรคนอ่อนแออง การพัฒนาด้านสังคมย่อมหยุดชะงัก ดังนั้น การพัฒนาสังคมจะยั่งยืนได้ต้องเริ่มจากผู้ใหญ่ก่อน เมื่อผู้บริหารบ้านเมืองให้ความสำคัญต่อนโยบาย ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเสริมสร้างพลังของเด็ก และสตรีผ่านโครงการต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่ดี ตามหลักธรรมมาภิบาล เมื่อนั้นเยาวชนโลก ย่อมซึมซับในวิถีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ส่งเสริมให้ สังคมเป็นปกติสุข ยุติธรรมและทำให้เกิดสถาบัน อันเป็นที่พึงของส่วนรวมได้

การร่วมมือ ร่วมใจ
ทำให้สังคมมีความ
สามัคคีกลมเกลียว
อันจะเป็นพลัง
ที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา
สังคมอย่างยั่งยืน

การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนจะต้องเริ่มต้นจากคุณภาพของคน ในโลกปัจจุบันเรารับข่าวสารและหลงเชื่อข้อความบนสื่อสังคมออนไลน์ จนลืมนึกวิเคราะห์ข้อเท็จจริง เรามุ่งที่จะท่องเนื้อหาเพื่อให้ได้เกรดสูงขึ้น จนมองข้ามการเรียนรู้แบบเข้าใจ นี่คือเหตุผลที่ทำให้การศึกษาเสื่อมคุณภาพ เมื่อเกิดความรู้แบบท่องจำย่อมนำไปใช้ประโยชน์จริงได้ และเมื่อคนส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานในสาขาที่ตนมีความรู้ย่อมส่งผลให้สุขภาพใจกายถูกบั่นทอน อาจถึงขั้นลาออกจากงาน กลายเป็นวัฏจักรความยากจน และเกิดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ดังนั้น คุณภาพของคนเป็นปัจจัยสำคัญ ในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งคุณภาพนั้นมาจากการแสวงหาความรู้คู่คุณธรรม การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพื่อให้เกิดทักษะ ในการแก้ปัญหา การมีสุขภาพกายใจที่ดี มีความสามารถในการปรับตัวสูง และความมีวินัยจะเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญที่สุดของสังคม ในฐานะเยาวชน ที่ปรารถนาจะเห็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสังคม ฉันจะเป็นเยาวชนที่มีวินัย ด้วยการรักษากฎระเบียบของโรงเรียนและเคารพกฎหมาย ตลอดจน จารีตประเพณีของชุมชนโดยเคร่งครัด ฉันจะเป็นนักประชาธิปไตยที่ไม่เพิกเฉย ต่อสถานการณ์ของประเทศ ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับใด ฉันตั้งใจจะไปใช้สิทธิ์ทุกครั้ง ด้วยตระหนักว่าทุกหนึ่งเสียงคือพลังที่จะช่วยพัฒนา

สังคมให้เจริญ แต่ยังมี
สิ่งหนึ่งที่ถือว่าเป็นส่วน
เติมเต็มพลังสังคมให้ยั่งยืนนั่นคือ
วัฒนธรรม เพราะเป็นแนวปฏิบัติที่ทุกคน
ซึมซับร่วมกันมา เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟที่ต้องอาศัย
ความร่วมมือร่วมใจในการเตรียมงาน ไม่ว่าจะป็นขบวนรำของกลุ่มแม่บ้าน
หรือการทำบั้งไฟ เลาไม้ไผ่ เตรียมดินประสีวของกลุ่มพ่อบ้าน เหล่านี้คือ
การโอบเอื้อแบ่งปันหลอมคนในสังคมให้มีความสามัคคีกลมเกลียวผ่านประเพณี
ฮีตสิบสองคองสิบสี่ อันจะเป็นพลังใจที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

3 ประการที่สาม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมมีหัวใจหลักคือความมั่นคง
ด้านน้ำ อาหาร พลังงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องคำนึง
ถึงทรัพยากรที่จะเหลือไปถึงคนรุ่นหลัง กรุงโซลสามารถเปลี่ยน
คลองเน่าเสียกลางเมืองให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้ แวนคูเวอร์
ใช้พลังงานสะอาดในการผลิตกระแสไฟฟ้า สิงคโปร์ประเทศ
ขนาดเล็กแต่มีพื้นที่สีเขียวมากกว่ากรุงเทพถึง 10 เท่า เหล่านี้คือ
ตัวอย่างเมืองที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
อย่างยั่งยืน สำหรับประเทศไทยเรามีในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงเป็น
ต้นแบบในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสร้างสรรค์
และพระองค์สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาด
ทรงตระหนักถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ

ทรงพระปรีชาสามารถในการจัดการน้ำ น้ำแห้งฝนแล้งทรงแก้ด้วยฝนหลวง น้ำท่วมทรงแก้ด้วยโครงการแก้มลิง น้ำเสียจากการทิ้งทรงแก้ด้วยผักตบชวา และกั้นน้ำช่วยพัฒนา จึงไม่แปลกที่ประเทศไทยจะมีบทบาทน้ำและสามารถผลักดันการบริหารจัดการน้ำในเวทีสหประชาชาติได้อย่างสมบูรณ์แบบ

คงเป็นเรื่องปฏิบัติได้ยากหากมีใครเดินมาบอกฉันว่า “จงรักษาสິงแวดล้อมอย่างยั่งยืนตามแบบพ่อ” เพราะฉันคงไม่สามารถทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่แบบพระองค์ท่านได้ แต่ฉันสามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในแบบของฉันได้ ด้วยการเรียนรู้วิธีเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย เช่น การทำถ่านจากชานอ้อยเหลือทิ้ง และศึกษาพลังงานทดแทนเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โรงเรียนของฉันมีโครงการแยกขยะนักเรียนทุกคนจึงต้องมีวินัยในการทิ้งขยะให้ตรงกับประเภทที่จำแนกไว้ การงดทิ้งขยะและงดปล่อยสารเคมีเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพของน้ำ การทำเกษตรอินทรีย์เพื่อฟื้นฟูการเสื่อมโทรมของดิน การช่วยรักษาระบบนิเวศให้สมดุลทางบก ได้แก่ งดเว้นการใช้ยาฆ่าแมลงในไร่นา เหล่านี้คือวิธีจัดการสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นที่น้อมนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน แต่การพัฒนา

สิ่งแวดล้อมจะยั่งยืนได้ต้องเริ่มจากการมองข้ามอัตตาไปสู่ประโยชน์ส่วนรวม ความรู้ตามศาสตร์พระราชาก็ควรปฏิบัติควบคู่ไปกับการโอบเอื้อแบ่งปันให้กับคนรอบข้าง ให้แก่สัตว์โลกและที่สำคัญให้กับคนรุ่นหลัง เมื่อปฏิบัติได้อย่างนี้แล้วสิ่งแวดล้อมย่อมกลับมาอุดมสมบูรณ์และสร้างสรรค์บ้านเมืองให้มีความปลอดภัยมั่นคง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ พระมหากษัตริย์คุณอันยิ่งใหญ่ ที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 พระราชทานแก่มวลมนุษยชาติ Friends of SEP ของกลุ่ม G77 คือ สิ่งที่ยืนยันว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการสานต่อโดยคนทั่วโลก และยังสะท้อนอีกด้วว่ามุมมองของพระองค์สามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาของคนยุคหน้าได้ แม้จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและจัดประชุม Asia-Pacific Ministerial Dialogue: From the Millennium Development Goals to the United Nations Development Agenda beyond 2015 เมื่อปี 2556 อีกทั้งกระทรวงการต่างประเทศยังได้เสริมสร้างความเข้าใจเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่เยาวชนชนด้วยโครงการ SEP for SDGs Youth Partnership และทุกภาคส่วนได้ดำเนินการไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่เราผู้ต้องอาศัยความยั่งยืนของโลกเป็นความสุขในการดำรงชีพยังเพิกเฉยต่อวาระของโลก ก็คงเป็นเรื่องไม่สมควร ฉะนั้น เราจงมาร่วมกันเป็นพลังสร้างโลกให้พัฒนาอย่างยั่งยืน ดังเช่นพระราชารองเราที่ทรงตรากตรำมาตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์

ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในชีวิตประจำวันของฉันทัน

ปัจจุบันนี้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ถูกกระตุ้นให้ซื้อสิ่งของผ่านสื่อหลายทางมาก เช่น โทรทัศน์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ป้ายโฆษณาตามท้องถนน สื่อเหล่านี้เข้าถึงตัวได้อย่างรวดเร็ว และแทบจะตลอดเวลา พวกเราเกือบทุกคนคงเคยซื้อสิ่งของมาแล้ว ไม่รู้จะนำไปทำอะไร สุดท้ายก็กองเก็บไว้ในตู้เก็บของอย่างไม่มีประโยชน์ ก่อนที่เราจะตัดสินใจซื้ออะไร หากเราได้คิดและตัดสินใจด้วยเหตุผลก่อนซื้อ เราคงมีเงินเหลือเก็บมากกว่าของที่เก็บอยู่ในตู้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ของพวกเราปวงชนชาวไทยได้มีพระราชดำริ และพระราชทาน “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงนี้เราทุกคนสามารถทำได้ไม่ยาก และนำมาประยุกต์เป็นหลักแห่งความพอเพียงในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทาน “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาตั้งแต่ปี 2517 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการให้แนวทางสำหรับการตัดสินใจในทุกเรื่องตามหลักของทางสายกลาง ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ห่วงคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ที่สอดคล้องกัน ในทุกการตัดสินใจบนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม ซึ่งนำไปสู่ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความยั่งยืน ผมก็เคยเป็นเด็กคนหนึ่ง

เยาวชนได้รับการปลูกฝังให้รู้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ที่ใช้เงินฟุ่มเฟือยโดยมิได้คิดให้รอบคอบ แต่พอได้อ่านและได้ศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผมก็ได้เปลี่ยนวิธีการใช้เงินจากการใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย มาเป็นการใช้เงินอย่างประหยัด เพราะผมได้เรียนรู้ว่า พอประมาณ หมายถึง ความมีพอในทุกด้าน ไม่หลงอยู่กับความโลภ ไม่มากจนเกินไปหรือน้อยจนเกินไป ซื้อของที่จำเป็นเท่านั้น ไม่ซื้อเพราะความอยาก แต่ซื้อด้วยเหตุผล ถ้าเราอยากได้สิ่งนั้นจริง ๆ ต้องเก็บเงินเอง ซึ่งพอได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

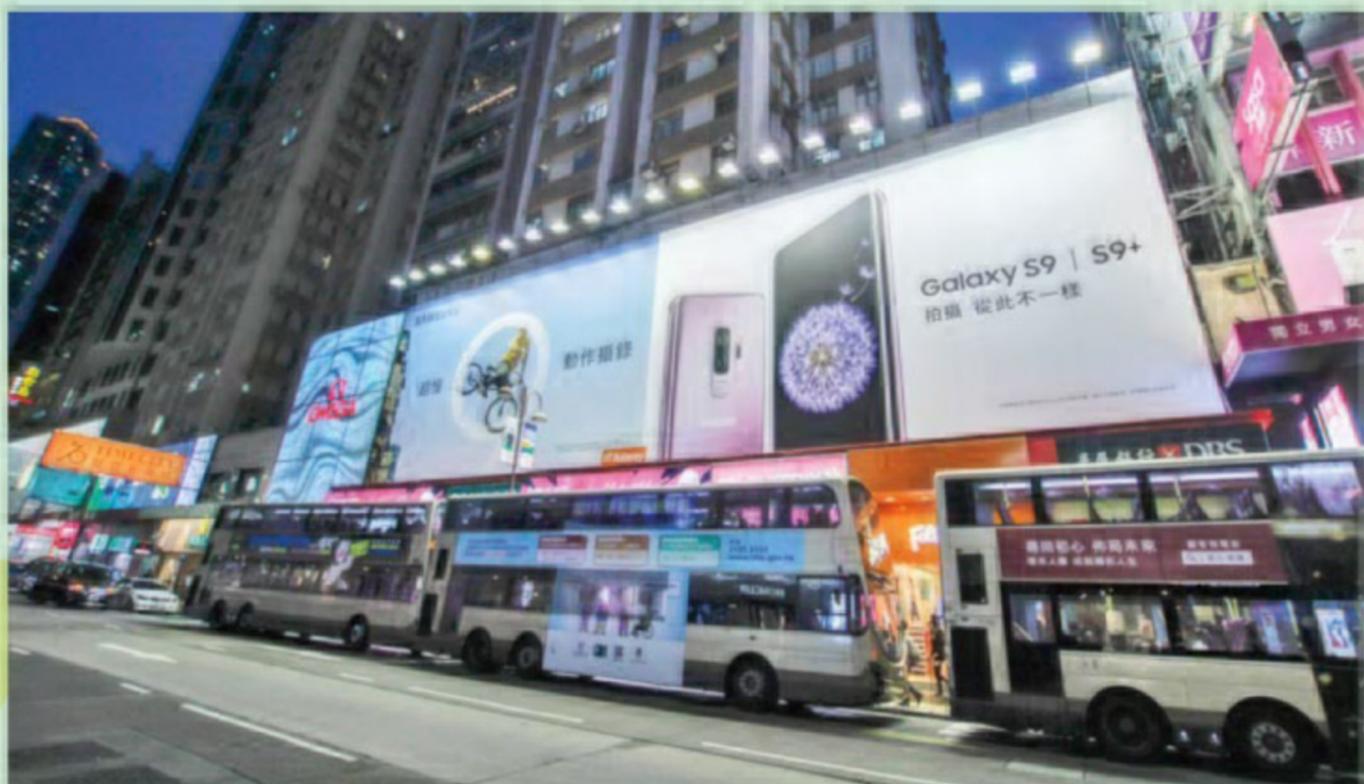

แล้วก็ทำให้เริ่มมีเงินเหลือจากการประหยัดและดำเนินชีวิตด้วยทางสายกลาง ไม่มาก หรือน้อยเกินไป และพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด “ความมีเหตุผล” หมายถึงการตัดสินใจดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง ผมได้เรียนรู้เรื่องความมีเหตุผล จากการทำบันทึกรายรับ รายจ่าย เพราะช่วยให้ผมรู้ว่าผมได้เงินมาเท่าไร และใช้ไปเท่าใด เหมาะสมกับตัวผมเองหรือไม่ หลังจากที่ผมได้เห็นรายจ่าย ของตัวเองทำให้ผมได้คิดว่ามีเหตุผลใหม่ก่อนที่ผมจะซื้อบางอย่าง

ช่วยให้ผมสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ค่าขนมตอนเย็น ลงไปได้มาก “ภูมิคุ้มกัน” หมายถึงความพร้อมในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก ผมกำลังจะขึ้นชั้นมัธยมศึกษาในปีหน้าแล้ว ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผมคงจะต้องเพิ่มมากขึ้นกว่าตอนเรียนชั้นประถมศึกษา ผมคิดว่าเงินเก็บที่ผมกำลังเตรียมไว้นี้จะช่วยให้ผมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงนี้ได้

นอกจากเรื่องเงิน ครอบครัวของผมได้วางแผนการเดินทางไปเที่ยวอย่างพอเพียงในช่วงปีใหม่ โดยครอบครัวของผมเลือกไปเที่ยวที่ไต้หวัน

เราเลือกไปต่างประเทศเพราะคุณแม่
 ไม่ได้ไปไหนมาหลายปีแล้ว ขั้นตอน
 แรกเราหาความรู้เกี่ยวกับสถานที่ไป
 เทียบว่าจะไปไหนดี เช่น ช่วงเวลา
 ปีใหม่มีประเทศใดที่มีภูมิอากาศที่ดี
 ไม่หนาว หรือร้อนจนเกินไป เช่น
 นิวซีแลนด์ ตอนช่วงปลายเดือน
 ธันวาคมจะเป็นหน้าร้อน เพราะอยู่
 ซีกโลกใต้ เราต้องเลือกที่ไปเที่ยว

ให้อยู่ในระยะเวลา 4 - 5 วันตามวันหยุดที่มีอยู่ และราคามีความเหมาะสม
 ผมได้รู้ว่า เวลาที่ได้วันห่างจากเวลาที่ประเทศไทย 1 ชั่วโมง ทำให้เราไม่ต้อง
 ปรับเวลาเดินทาง ส่วนปัจจัยด้านคุณธรรมที่ใช้ตัดสินใจ เช่น ผมอยากไปเรียนรู้
 การดำเนินชีวิตของประเทศที่มีระเบียบ ตรงต่อเวลา และเรียนรู้วัฒนธรรม
 ในพื้นฐานของหลัก 3 ห่วง เริ่มด้วยความพอประมาณ เราเลือกไปในสถานที่
 ที่มีค่าใช้จ่ายพอสำหรับเงินเก็บของครอบครัว และไม่เกินกับเวลาวันหยุด
 เพื่อให้ไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของพ่อแม่ และการช้อปปิ้งของน้อง
 ต่อมาความมีเหตุผลที่จะไปที่นั่น ๆ เราได้พูดคุยกันในครอบครัวโดยใช้ข้อมูล
 ที่เรามีมาประกอบการตัดสินใจ ไม่ได้ใช้อารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละคน

เพื่อให้ทุกคนได้พักผ่อน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ร่วมกัน การมีภูมิคุ้มกัน เราคุยว่า ในระหว่างการไปเที่ยวจะใช้เงินทั้งหมดเท่าใด และยังมีเงินเหลือที่จะสามารถนำไปทำบุญในช่วงปีใหม่ รวมถึงเหลือเงินสำรองไว้เท่าใดในยามฉุกเฉิน นอกจากนี้ เราช่วยกันเตรียมของในการเดินทางไปอย่างครบถ้วน เช่น เสื้อกันหนาว ยา เสื้อ กางเกง และอื่น ๆ ผมคิดว่า ครอบครัวเราจะได้รับประโยชน์และมีความสุขจากการไปเที่ยวอย่างพอเพียงในครั้งนี้

ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงเป็นแบบอย่างเพื่อประชาชนในทุกด้าน ซึ่งพวกเราปวงชนชาวไทยควรปฏิบัติตาม เพราะท่านทรงทำแล้วเกิดผลดี การที่เราใช้ชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้เราไม่มีหนี้สิน มีความมั่นคงของชีวิต พออยู่พอกิน ไม่ขาด หรือไม่เกิน มีแต่ความพอดี สามารถเลี้ยงดูตนเองได้ ผมเป็นคนหนึ่งที่เกิดในสมัยรัชกาลที่ 9

ผมรู้สึกดีใจมาก เพราะท่านทรงงานหนัก และทรงทำทุกอย่างเพื่อประชาชน
ของพระองค์ ตลอดการครองราชย์ 70 ปี พระองค์ท่านได้พระราชทาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 4,447 โครงการซึ่งล้วนทำเพื่อปวงชน
ชาวไทยและประเทศชาติ ผมตั้งใจว่าจะดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง
ไม่โลภมาก ไม่ใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย เพราะเมื่อเราใช้จ่ายเกินตัวจะทำให้
เรามีหนี้สินต่อผู้อื่นซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ดี และทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว
และสังคมตามมา ผมจะหมั่นหาความรู้ พร้อมกับใช้คุณธรรม ความซื่อสัตย์
ความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่น
และใช้หลักแห่งความพอเพียงเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการดำเนินชีวิต
ประจำวันตลอดชีวิตของผม

SEEP AROUND THE WORLD

การเผยแพร่ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ให้ต่างประเทศได้รู้จักและเข้าใจถือว่าเป็นงานสำคัญอย่างยิ่งของกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศที่จะให้คนต่างชาติมีความรู้ความเข้าใจและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในฐานะที่เป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืนหลายท่านคงจะจำได้ว่า เมื่อปลายปี 2558 ประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้เห็นพ้องกันในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่จะบรรลุร่วมกันภายในปี 2573 อีกทั้งในปี 2559 ที่ประเทศไทยได้ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา 134 ประเทศ ที่เรียกว่ากลุ่ม 77

ข้อความที่ว่า “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความเป็นสากลและเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” ได้ถูกระบุไว้ในปฏิญญาของที่ประชุมระดับรัฐมนตรีกลุ่ม 77 ที่ได้รับรองและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ให้เป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาเพื่อสนับสนุนการบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ และได้กลายเป็นรากฐานของนโยบาย Sufficiency Economy Philosophy for Sustainable Development Goals Partnership (SEP for SDGs Partnership) ของกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้ทุกท่านได้รับทราบว่า กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือ Thailand International Cooperation Agency ที่เรารู้จักกันว่า “TICA” (ไทก้า) ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ให้คนต่างชาติได้รู้จักได้อย่างไร และมีประเทศใดบ้างที่แสดงความสนใจและได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในประเทศแล้ว

TICA ได้เผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปยังต่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2546 โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ เช่น การจัดการศึกษาดูงานให้แก่ผู้แทนจากต่างประเทศที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 ศูนย์ ที่ตั้งอยู่ในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย และโครงการที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสาขาต่าง ๆ ในประเทศไทย การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นในประเทศไทยในหัวข้อที่เกี่ยวกับ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ให้แก่บุคลากรภาครัฐของหน่วยงานต่างประเทศ ซึ่งมีการบรรยายและการศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ การให้ทุนการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐของต่างประเทศในหลักสูตรที่มีการนำเสนอการประยุกต์ใช้แนวคิดตาม “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่สถาบันการศึกษาของไทย โครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ใน 2 รูปแบบ คือ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และชุมชนต้นแบบ การส่งอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friend for Thailand : FFT) ไปปฏิบัติงานภายใต้โครงการ และการขยายเครือข่ายการเรียนรู้เกี่ยวกับ SEP ในรูปแบบการบรรยาย การจัดนิทรรศการ การจัดทำรายงาน Human Development Report โดยร่วมมือกับ UNDP การประกวดบทความในหัวข้อเกี่ยวกับ SEP กับการพัฒนาที่ยั่งยืนในกลุ่มอดีตผู้รับทุนของกรมความร่วมมือฯ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการเผยแพร่ผ่านสื่อและสารคดี เป็นต้น

TICA นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ไปเผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจในประเทศมองโกเลีย

ประชาชนในสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต
ผู้สนใจเข้ามารับฟัง
การอบรมจากวิทยากร
ของ TICA จากประเทศไทย

ในด้านโครงการความร่วมมือ
เพื่อการพัฒนา นั้น TICA ได้นำ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ไปปรับใช้ในต่างประเทศ ขณะนี้
มีจำนวน 30 ประเทศที่ประสงค์
จะนำแนวทางการพัฒนาด้วยหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ไปประยุกต์ใช้ TICA จะขอความร่วมมือ
ให้ประเทศที่แสดงความสนใจตอบ
แบบสอบถามให้ TICA พิจารณาก่อน
โดยมีหลักเกณฑ์คือ พื้นที่โครงการ
ควรอยู่ห่างจากเมืองหลวงไม่เกิน
150 กิโลเมตร เพื่อให้สะดวกต่อการ
เข้าไปทำงานในพื้นที่และการติดตาม
ผลของผู้เชี่ยวชาญไทย พื้นที่นั้นควรมี
สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สามารถ
รองรับการดำเนินการได้พอสมควร เช่น
ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นพื้นที่ที่ไม่มี
ความขัดแย้งภายในพื้นที่ เนื่องจาก
การดำเนินการโครงการต้องการการมี

ส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้ ควรเป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ในสภาพภูมิอากาศที่รุนแรง หรือมีความหนาวมากและยาวนาน และมีพื้นที่ที่เอื้อต่อการทำเกษตร หรือพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้ รวมทั้งโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ท้องถิ่นในแนว OTOP โดยขึ้นอยู่กับสาขาความสนใจของประเทศผู้รับ

หลักเกณฑ์ข้างต้นจะเป็นหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อที่ TICA และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยจะนำข้อมูลเบื้องต้นไปพิจารณาว่าสอดคล้อง กับศักยภาพของประเทศไทยที่จะดำเนินการโครงการข้างต้นได้หรือไม่ จากนั้น TICA ก็ยึดแนวทางในการทำงานโดยใช้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และ 4 มิติ ที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้ให้แนวทางไว้ โดยจะส่งคณะผู้แทนไทยจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปสำรวจพื้นที่เพื่อ ศึกษาสภาพภูมิสังคม และสภาพเศรษฐกิจ และวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกับชุมชนที่เป็นพื้นที่ เป้าหมายโครงการ เพื่อให้เกิดการระเบิด จากภายในของแต่ละ ชุมชนและแต่ละประเทศ ซึ่งจะว่าไปแล้วก็คือ หลักในการทำงานที่ พวกเรารู้จักกันดีคือ “เข้าใจ เข้าถึง และ พัฒนา” ร่วมกัน โดยจะ เป็นการวางแผนงาน ร่วมกันกับชุมชนและ หน่วยงานของประเทศ นั้น ๆ โดยแต่ละโครงการ จะมีระยะเวลาในการ ดำเนินงานประมาณ 3 ปี

TICA ได้ดำเนินการอย่างไรบ้างใน 30 ประเทศ ที่แสดงความสนใจในการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ ณ เดือนมีนาคม 2562 มีจำนวน 16 ประเทศที่ TICA มีโครงการ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาแล้ว โดยแบ่งออกเป็น

(1) การจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ จำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรเลโซโท ราชอาณาจักรตองกา และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

(2) ชุมชนหรือหมู่บ้านต้นแบบ มีจำนวน 12 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต สาธารณรัฐฟีจี สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตย ศรีลังกา สาธารณรัฐโมซัมบิก มองโกเลีย หมู่เกาะ โซโลมอน สาธารณรัฐเบนิน สาธารณรัฐคิริบาส สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม วานูอาตู และ สาธารณรัฐเซเนกัล

พิธีเปิดศูนย์เรียนรู้
เพื่อการพัฒนาเกษตร
ยั่งยืนตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง
ณ โรงเรียนเทคนิค - วิชาชีพ
แบบผสม แขวงเซกอง

นอกจากนี้ TICA ได้รับทราบว่า นางสาว Heidi Inostroza Rojas จากสาธารณรัฐชิลี ซึ่งเคยเข้าร่วมหลักสูตรอบรมนานาชาติเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ TICA ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชนเผ่ามาปูเซ จังหวัดอาราวโก ซึ่งเป็นการต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการอบรม ส่วนอีก 8 ประเทศ คือ คอโมโรส บังกลาเทศ เนปาล มาดากัสการ์ ฟิลิปปินส์ ปารากวัย โดโก และซูดาน ได้ส่ง Concept Paper ให้ TICA พิจารณาแล้ว ซึ่ง TICA อยู่ระหว่างการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อส่งผู้แทนไปสำรวจพื้นที่โครงการเพื่อจัดทำแผนงานต่อไป และอีก 5 ประเทศในหลายภูมิภาคที่แสดงความประสงค์จะร่วมมือกับประเทศไทย แต่ยังไม่ได้ส่งแบบสำรวจให้ TICA พิจารณา ได้แก่ ไนเจอร์ คอสตาริกา บุร์กินาฟาโซ ทาจิกิสถาน และภูฏาน นอกจากนี้ 30 ประเทศข้างต้นแล้ว ยังมีอีก 11 ประเทศที่ได้แจ้งความสนใจผ่านการพบหารือของผู้นำหรือการประชุมต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุก ๆ พื้นที่ ที่มีภูมิสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างจริง

สร้างโอกาสความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนระหว่างไทย
กับนานาชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปด้วยกัน

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ในต่างประเทศเป็นบทบาทหนึ่งของการทูตเพื่อการพัฒนาที่ตอบสนองนโยบายด้านการต่างประเทศยุคใหม่ 5 ประการ (หรือ 5S) และการนำนโยบาย SEP for SDGs Partnership ไปสู่การปฏิบัติส่งผลให้การดำเนินโครงการความร่วมมือกับหุ้นส่วนตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน (2562) ประสบผลสำเร็จอย่างมาก โดยเน้น

เสริมสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือตามเป้าหมายที่ 17 (Partnership for Sustainable Development) เพื่อเป็นกุญแจไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมตามเป้าหมายที่เหลือ และยังเป็น การส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศไทยกระชับความสัมพันธ์กับมิตรประเทศ ในภูมิภาคต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้ประเทศไทยมีจุดยืนและบทบาทนำในเวทีระหว่างประเทศในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างโอกาสของความร่วมมือและ

ความเป็นหุ้นส่วนระหว่างไทยกับนานาชาติประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปด้วยกัน อีกทั้งยังจะเป็นการเผยแพร่

มรดกทางปัญญา (intellectual legacy)

ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล

อดุลยเดช บรมนาถบพิตร ไปสู่สากล

เพื่อ “สืบสาน รักษาและต่อยอด”

ตามพระราชปณิธาน

ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งนับเป็นความภาคภูมิใจของรัฐบาล และประชาชนไทย โดยคนไทยทุกภาคส่วนสามารถมีส่วนร่วมช่วยกันรักษามรดก ที่มีคุณค่านี้ด้วยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างจริงจัง เพื่อนำมาสู่ความยั่งยืนของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติในวงกว้าง

TICA มีความมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปยังต่างประเทศให้มากขึ้น โดยจะพัฒนาและริเริ่มความร่วมมือเชิงหุ้นส่วน กับประเทศและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เป็น “ผู้ให้” ในกรอบความร่วมมือ ไตรภาคีให้มากขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมและโครงการในประเทศที่สาม ซึ่งขณะนี้ มีหลายประเทศได้แสดงความสนใจที่จะดำเนินกิจกรรมกับ TICA รวมทั้ง การให้โอกาสแก่เยาวชนไทยไปปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends from Thailand : FFT) ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและเพิ่มความตระหนักรู้ แก่เยาวชนไทยเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในงานอาสาสมัคร ที่จะไปปฏิบัติงานในประเทศที่ไทยมีความร่วมมือ โดยมุ่งหวังเพื่อนานาประเทศ ได้รู้จัก โดยเฉพาะในด้านการเกษตรซึ่งเป็น 1 ในปัจจัย 4 ของการดำรงชีวิต เพื่อช่วยมิตรประเทศที่แสดงความสนใจได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนในประเทศนั้น ๆ เพื่อให้ทุกคนได้ก้าวไปข้างหน้า ด้วยกันโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ประชาชนจากสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต
นำองค์ความรู้ที่ได้รับ
ไปส่งต่อให้กับผู้ที่สนใจ
ซึ่งเป็นคนชาติเดียวกัน

ความตั้งใจ ความยิ่งใหญ่ อยู่ที่งาน

ผม นายพุทธิภูมิ อาชานอก จบการศึกษาจาก Asian Institute of Technology สาขา Agriculture System Engineering เดิมเป็นวิศวกรเครื่องกล ระบบปรับอากาศ (HVAC) ได้รับทราบว่า กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือ Thailand International Cooperation Agency หรือ TICA (ไทก้า) และวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดรับสมัครอาสาสมัครเพื่อนไทย หรือ Friend From Thailand : FFT เพื่อไปปฏิบัติงานที่สาธารณรัฐเบนิน ซึ่งโดยส่วนตัวชอบการทำงานแนวนี้อยู่แล้ว เลยตัดสินใจหาข้อมูลเพื่อสมัครเป็นอาสาสมัครเพื่อนไทย

ความรู้สึกครั้งแรกที่รู้ว่า ได้ไปเป็นอาสาสมัคร
เพื่อนไทยที่ประเทศเบนิน ผมต้องเข้ารับการอบรม
หลักสูตรต่าง ๆ จาก วิทยาลัยพัฒนศาสตร์
ปวย อิงภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ซึ่งเป็นการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมผม
ในทุก ๆ ด้านที่ต้องออกไปทำงานในฐานะ
อาสาสมัครเพื่อนไทย ทั้งในด้านการทำงานร่วมกับ
ชุมชน การสร้างมวลชนสัมพันธ์ รวมทั้งให้เรา
ไปเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านคือ ลุงสุชล สุขเกษม
ที่ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
บ้านสารภี จังหวัดสมุทรสงคราม ทำให้เรามี
ความเข้าใจในการทำงานมากขึ้น ได้รับทราบหัวใจ
ของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน และได้ทราบถึง
วัฒนธรรมท้องถิ่น จึงช่วยให้เราเข้าถึงชุมชน
ได้ง่ายขึ้น ซึ่งผมถือว่าเป็นการติดอาวุธทางปัญญา
ให้พวกเราเพื่อเตรียมพร้อมที่จะไปลุยในงานที่เบนิน
สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเทศเบนินนั้น ในเบื้องต้น
ผมแทบจะไม่มีข้อมูลประเทศเบนินเลย ก็ได้ค้นหา
ข้อมูลต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต แต่ข้อมูลที่ได้รับ
เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ในการเตรียมตัว
ในการเดินทางเท่านั้น รวมทั้งสิ่งที่ผมต้องทำเพิ่มคือ
การฉีควัดซีนต่าง ๆ และเตรียมอุปกรณ์การเกษตร
ไปด้วยเพื่อไปลุยงานที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อผมเริ่มทำงานลงพื้นที่ที่เบนินครั้งแรก หัวใจสำคัญคือ การปรับตัวเข้ากับภูมิสังคม และภูมิศาสตร์ พอได้ข้อมูลต่าง ๆ ก็มาวางแผนการทำงานโดยมุ่งเป้าหมาย คือ เข้าถึงพื้นที่ เข้าถึงเกษตรกร เพื่อสำรวจความต้องการ เพื่อการพัฒนาของเกษตรกรจากเกษตรกร

เกษตรกรแอฟริกามีความเชี่ยวชาญในการเพาะปลูกตั้งแต่ดั้งเดิมโดยเป็นอาชีพจากรุ่นสู่รุ่นต่อกันมา ดังนั้น เรามาเติมเต็ม คือ การพัฒนาผลผลิตการเกษตร เช่น วิธีการดูแลพืช อย่างเป็นระบบ วิธีการทำสารชีวภาพต่าง ๆ เพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืชและโรคพืชแบบต่าง ๆ โดยประยุกต์จากวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาเป็นส่วนผสม รวมถึงการสร้างเครื่องจักรต่าง ๆ แบบกลไกง่าย ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่าย เกษตรกรสามารถปฏิบัติตามได้ เพื่อให้ความรู้แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วในกลุ่มเกษตรกร

เกษตรกรเบนินร่วมกับวางแผนการทำงาน เนื่องจากเกษตรกรแอฟริกามีความเชี่ยวชาญด้านการเพาะปลูกอยู่แล้ว เราจึงมาช่วยด้านการพัฒนาผลผลิตการเกษตร

เกษตรกรชาวเบนินทำสารชีวภาพเพื่อป้องกันแมลงและโรคพืชต่าง ๆ จากความรู้ที่รับการถ่ายทอดมา

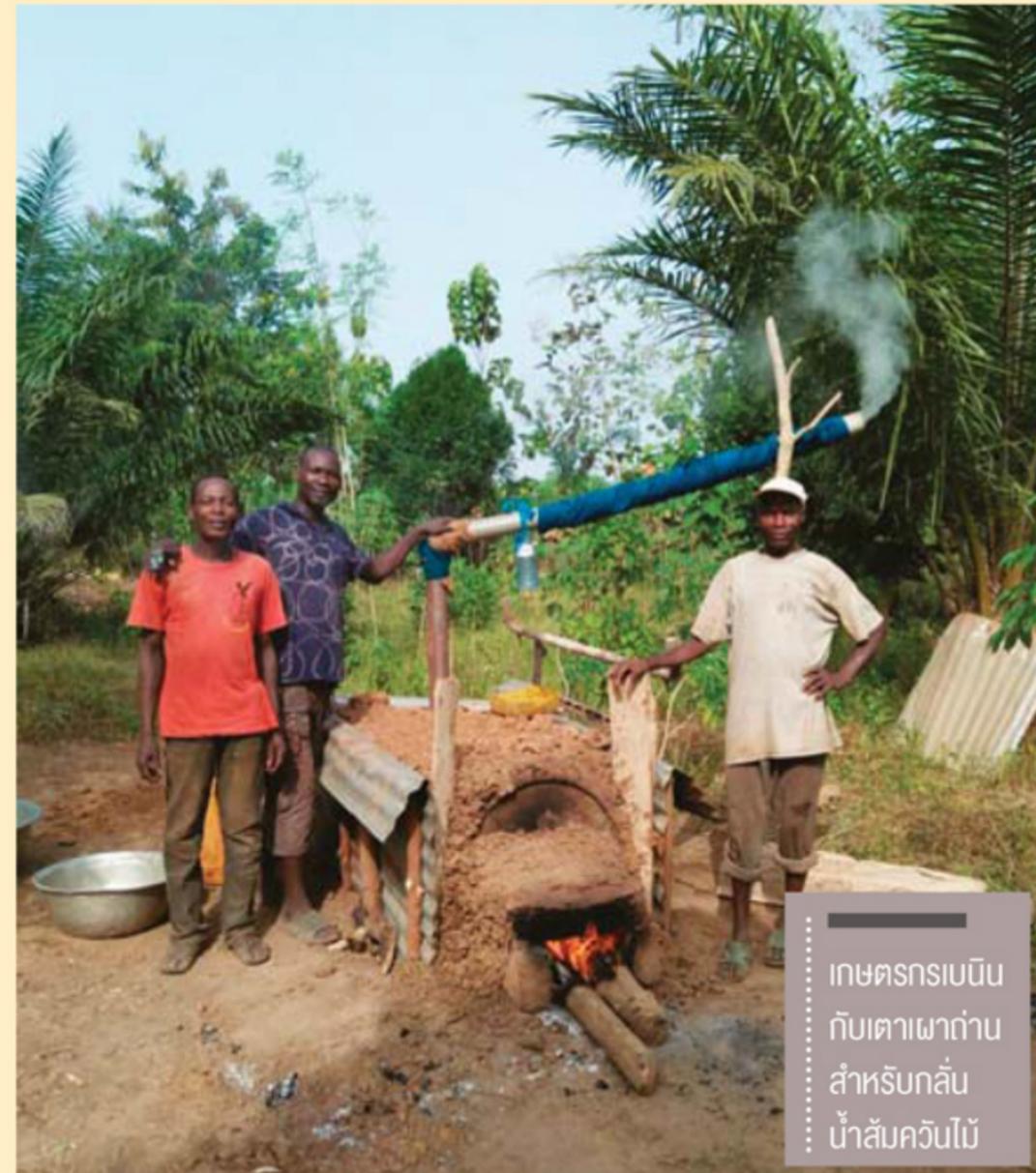

เกษตรกรเป็นอาชีพ
ที่สืบต่อมารุ่นสู่รุ่น
ของชาวเบนิน

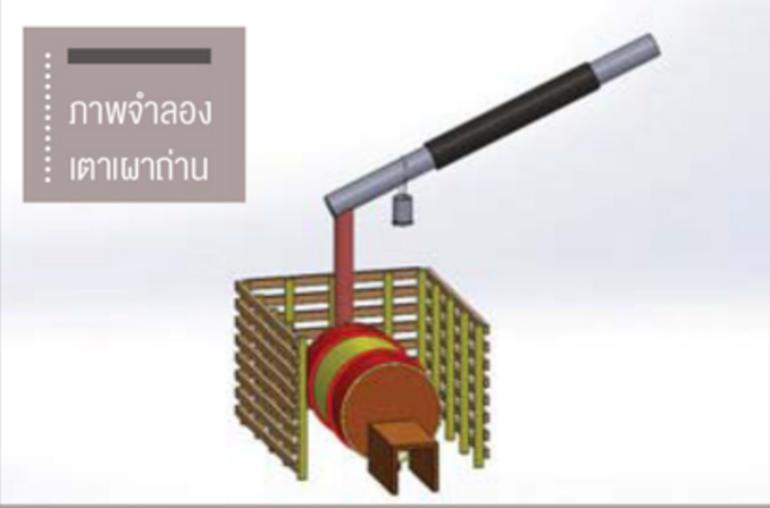
จากการสำรวจในเบื้องต้น พบว่า สาเหตุที่ผลผลิตไม่ค่อยมีคุณภาพมาจาก 2 สาเหตุคือ เกษตรกรไม่หมั่นดูแล และการขาดแคลนน้ำในการเกษตร ซึ่งประเด็นแรกนั้น คือ เกษตรกรไม่ใส่ปุ๋ยเท่าที่ควร และไม่ค่อยพ่นสารกันแมลงและโรคพืชเพื่อดูแลพืช เนื่องจากเป็นต้นทุนที่สูงและราคาขายสินค้าเกษตรก็ต่ำ จึงไม่เกิดผลกำไร เกษตรกรจึงปล่อยแบบธรรมชาติ ปัญหานี้เราแก้โดยสอนให้เขาทำปุ๋ยและสารชีวภาพไล่แมลงศัตรูพืช รวมถึงสารแก้โรคพืชได้ด้วยตัวเอง จากวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นซึ่งพบว่า น้ำส้มควันไม้สามารถเป็นสารไล่แมลงได้ดี จึงสร้างเตาเผาถ่านขึ้นเพื่อกลั่นน้ำส้มควันไม้ ซึ่งได้รับ

การตอบรับดี เกษตรกรนำไม้มาเผาถ่านใช้ในครัวเรือน และมีน้ำส้มควันไม้ไปใช้ในการเกษตร การทำปุ๋ยยูเรียน้ำจากการใช้ถ่านที่มีมากในท้องถิ่น และการทำสารชีวภาพชนิดอื่นจากหน่อกล้วย ไข่ไก่ รวมถึงการขยายเชื้อไตรโคเดอมา เชื้อ BT เชื้อบิวเวอเรีย เป็นต้น

สำหรับปัญหาเรื่องน้ำทางการเกษตร ได้แนะนำให้มีการขุดบ่อน้ำในพื้นที่การเกษตรของตนเอง แทนที่จะรอน้ำจากน้ำฝนเพียงอย่างเดียว โดยใช้หลักเกษตรทฤษฎีใหม่ จากประเทศไทย ที่ให้มีการขุดบ่อเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร

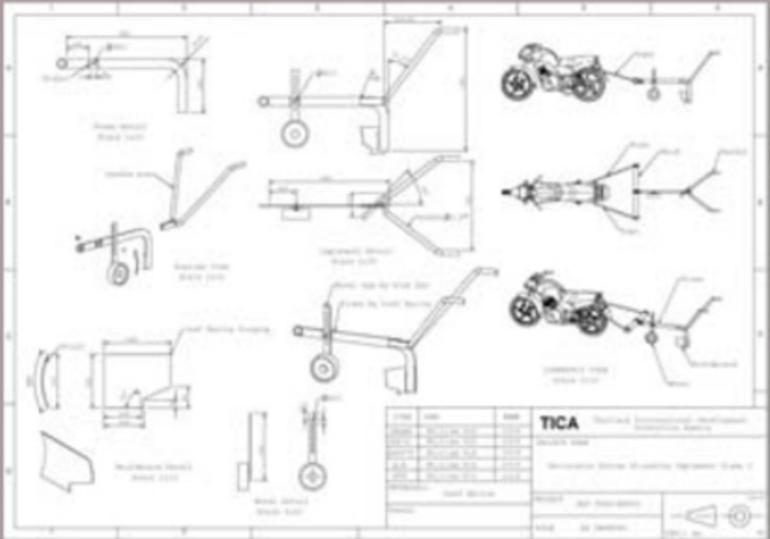
เกษตรกรบนิน กับเตาเผาถ่าน สำหรับกลั่น น้ำส้มควันไม้

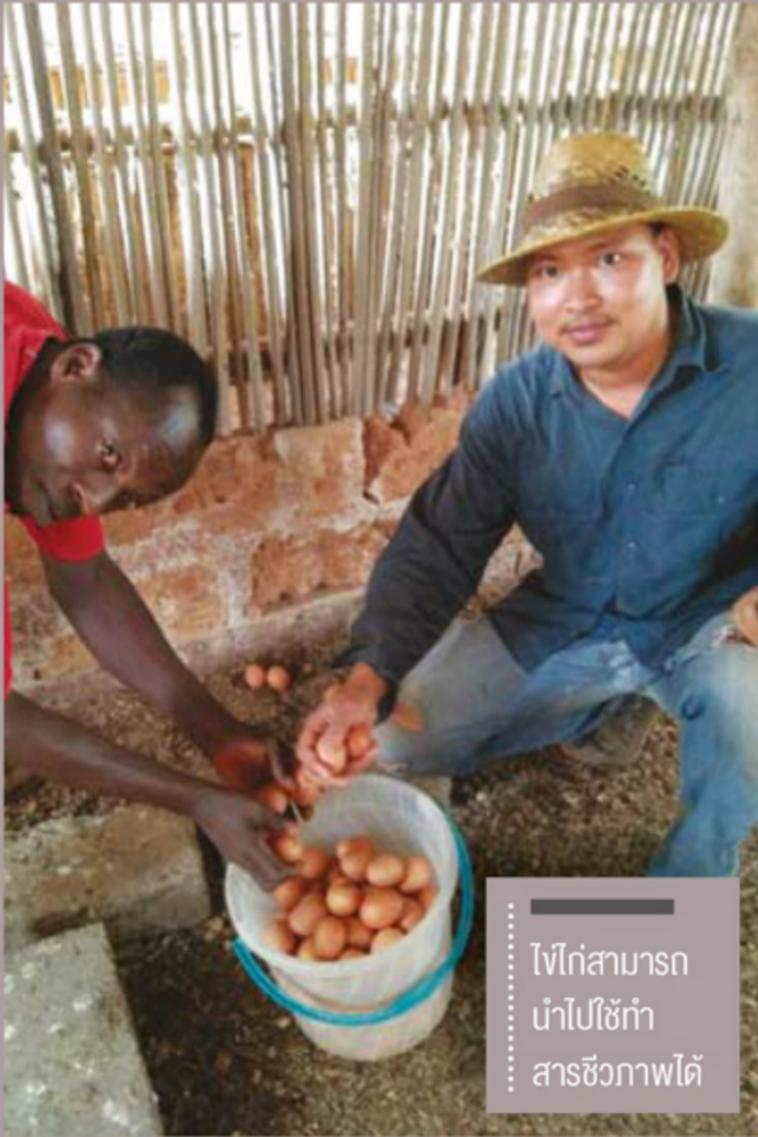

ภาพจำลอง เตาเผาถ่าน

ดัดแปลงมอเตอร์ไซค์ เพื่อใช้เป็นต้นกำลัง ฤดูกาลเครื่องไถดิน

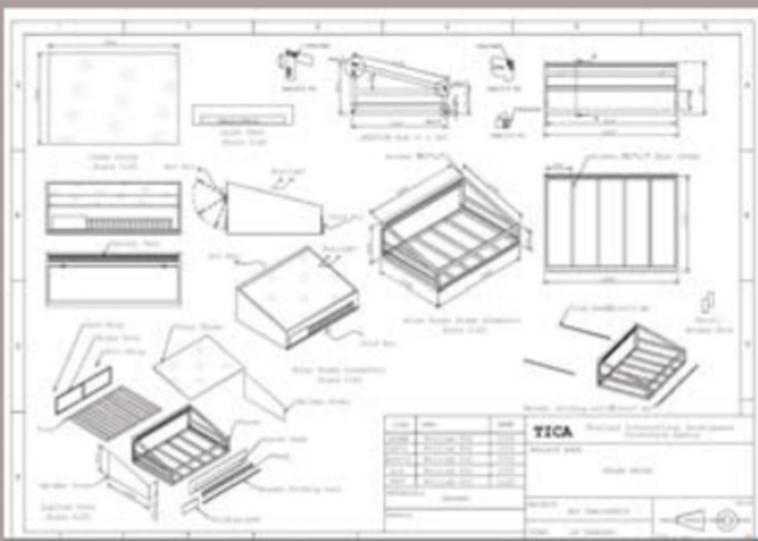

.....
 ไข่ไก่สามารถ
 นำไปใช้ทำ
 สารชีวภาพได้

.....
 ตู้อบพลังแสงอาทิตย์สำหรับ
 อบแห้งผลิตผลต่าง ๆ

นอกจากนี้ ผมยังได้ใช้ความรู้และประสบการณ์
 ของผมจากการเป็นวิศวกรมาประยุกต์ในการทำงาน
 ร่วมกับเกษตรกร โดยได้ออกแบบเครื่องมือ/อุปกรณ์
 3 ชนิด คือ เตาถ่านน้ำส้มควันไม้ โดยใช้วัสดุ
 ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกษตรกรสามารถ
 ใช้น้ำส้มควันไม้เป็นสารไล่แมลงศัตรูพืช ซึ่งเรา
 ทราบว่าตอนนี้เกษตรกรเบนินมีน้ำส้มควันไม้
 จำนวนมากที่ผลิตไว้เพื่อเตรียมในการเพาะปลูก
 ในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า ตู้อบแสงอาทิตย์เพื่อใช้
 แปรรูปมะเขือเทศอบแห้งและพริกอบแห้ง ซึ่งใช้วัสดุ
 ในท้องถิ่นมาประยุกต์ในการออกแบบและเครื่องถนอม
 โดยดัดแปลงกลไกให้สามารถใช้มอเตอร์ไซค์
 เป็นต้นกำลังจุดลากได้

จากการปฏิบัติงานในฐานะอาสาสมัคร
 เพื่อนไทยที่เบนินถามว่า ผมชอบไหม ต้องบอกว่า
 ชอบครับ การที่เรารู้ว่าเราทำเพื่ออะไร และยังเป็น
 ประโยชน์ต่อส่วนรวม ยิ่งรู้สึกภูมิใจครับ ความลำบาก
 และอุปสรรคต่าง ๆ มีแทรกซึมอยู่ทุกการทำงาน
 แต่สามารถแก้ไขมันได้ด้วยพลังที่มาจากหัวใจครับ
 เป็นเรื่องเล็กน้อยครับ

ผมยึดคตินี้ว่า เมื่อทำงานอย่าหิบบยกเอา
 ความขาดแคลนมาเป็นข้ออ้าง ขอให้ทำงานท่ามกลาง
 ความขาดแคลนให้บรรลุผล

“

ความต้อยที่ใจ

ความยิ่งใหญ่อยู่ที่งาน

”

ปุ๋ย พอเพียง บนดินที่ **แห้งแล้ง**

ที่นี่เบนิน... ผม นายปกักร โพรธาส อาสาสมัคร
เพื่อนไทย (Friend From Thailand : FFT)
ที่สาธารณรัฐเบนิน เคยเป็นเกษตรกรเต็มตัว
และเป็นผู้ช่วยนักวิจัย ภาควิชาพืชศาสตร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขล
านครินทร์ ผมได้รับโจทย์จากกรมความร่วมมือ
ระหว่างประเทศ หรือ Thailand International
Cooperation Agency (TICA) ให้มาช่วยเหลือ
เกษตรกรที่นี่ ภายใต้โครงการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
ที่เมือง Djakotomey สาธารณรัฐเบนิน

ผู้เขียนถ่ายภาพระหว่าง
ไปเป็นอาสาสมัครเพื่อนไทย
ที่สาธารณรัฐบีนิน

ผู้เขียนถ่ายภาพ
กับเกษตรกรชาวเบนิน

เบนิมีสภาพพื้นที่แห้งแล้ง และในสภาพภูมิอากาศแถบร้อน การแพร่ระบาดของโรคแมลงมีสูง เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชผสมผสาน สวนส้มและปลูกพืชกินใบกินผล ซึ่งประกอบด้วยพริก ถั่ว มันสำปะหลัง มะเขือเทศ มะเขือกินใบ และข้าวโพด และเขาใช้พื้นที่ทุกตารางเมตรอย่างคุ้มค่า เริ่มจากปลูกมันสำปะหลังเต็มพื้นที่ ระหว่างร่องมันสำปะหลังเป็นพริกและถั่ว แต่ก็ยังได้ผลผลิตไม่มาก เพราะเกษตรกรไม่มีทุนสำหรับซื้อปุ๋ยเพื่อบำรุงและกำจัดศัตรูพืช

ผมได้นำความรู้มาช่วยเหลือเกษตรกรโดย

1. การสอนให้เกษตรกรทำแปลงเพาะปลูก การเตรียมแปลง สอนการนับวันย้ายกล้าเพื่อปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น เช่น การปลูกมะเขือเทศ จากเดิมเกษตรกรทำแล้วเมื่อออกผลต้นจะล้ม ก็ให้เปลี่ยนมาปลูกแบบทำค้ำสำหรับไม้เลื้อย

2. สอนทำปุ๋ย เพื่อลดต้นทุนการผลิต ผมเห็นว่า วิธีการทำปุ๋ยธรรมชาติ เป็นวิธีที่ไม่ยุ่งยาก จึงสอนทำปุ๋ยชีวภาพและยาปราบศัตรูพืชชีวภาพ โดยวัตถุดิบที่นำมาใช้คือ ประยุกต์จากวัตถุดิบ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น การทำฮอร์โมนไข่ การทำปุ๋ย ยูเรียน้ำ การประยุกต์ใช้พืชตระกูลถั่วที่มีในพื้นที่ มาเป็นยูเรีย และทำปุ๋ยฮอร์โมนจากหน่อกล้วย ซึ่งหาได้ง่ายในท้องถิ่นที่เบนนิน และเป็นการช่วยให้ เกษตรกรประหยัด ผมขอเรียกว่า “ปุ๋ยพอเพียง”

3. สอนวิธีการสังเกตโรคที่เกิดจากแมลงและ วิธีป้องกัน โดยการสอนให้เขาสังเกตโรคและแมลงในพริกในแปลง ตลอดจนการเพิ่มผลผลิตให้ดีขึ้น

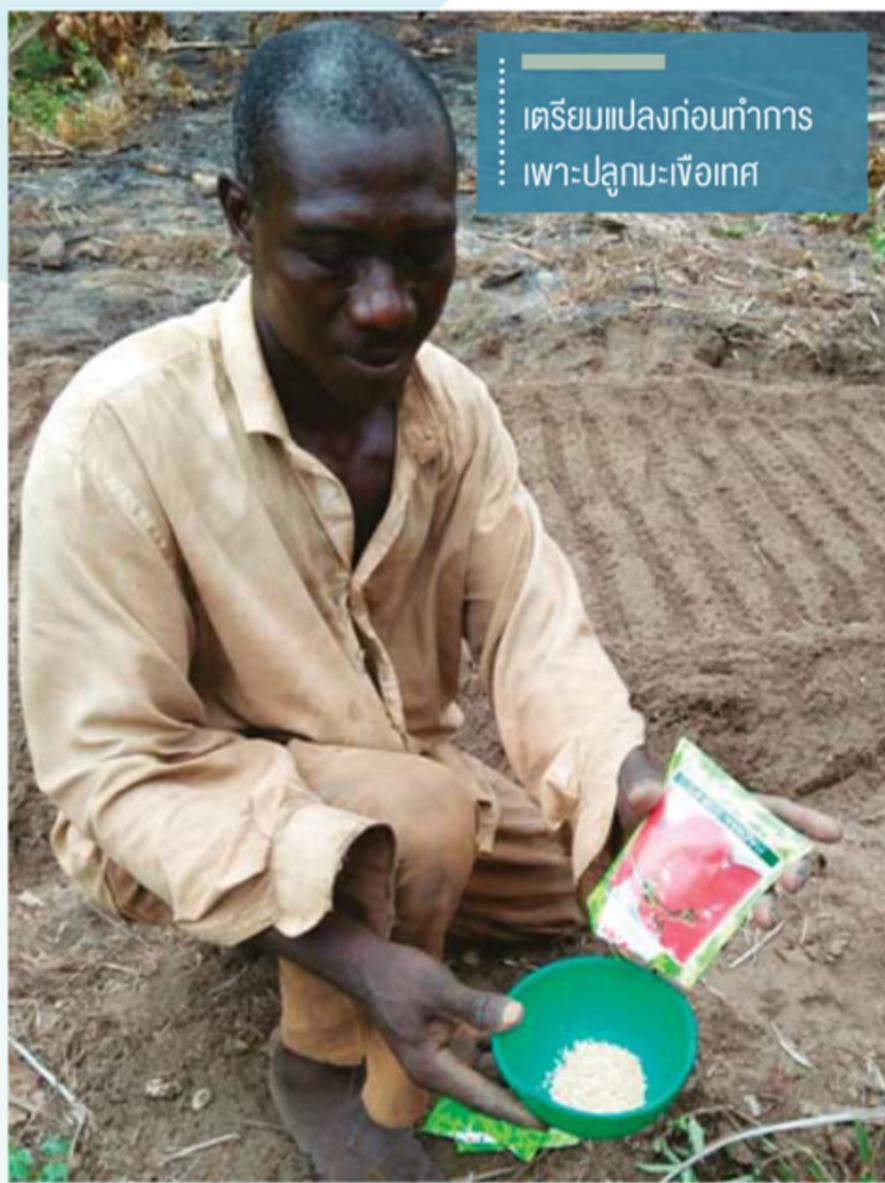

ปราบศัตรูพืช
ด้วยปุ๋ยยูเรียน้ำ
เพื่อผลผลิตที่ดีขึ้น

สอนชาวบ้าน
ผลิตปุ๋ยฮอร์โมน
จากหน่อกล้วย

เตรียมแปลงก่อนทำการ
เพาะปลูกมะเขือเทศ

หน่อกล้วยที่มี
มากในท้องถิ่น
เบบีน สามารถ
นำมาประยุกต์
ใช้เพื่อทำปุ๋ยได้

จากที่ได้ให้เกษตรกรปรับพื้นที่แปลงเกษตรและลองทำปุ๋ยธรรมชาติแล้ว ก็ให้เขาทดลองและเปรียบเทียบพืชที่ปลูกว่าใช้ปุ๋ยธรรมชาติที่เราสอนกับไม่ใช่ และการใช้ปุ๋ยยูเรีย เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง พบว่า ผลออกมาค่อนข้างดี เห็นว่าใบของพืชที่ใช้ปุ๋ยโตเร็วกว่า มีใบยืดยาวกว่า โตดี ผมดีใจที่ได้ชวนให้เขาลองทำ ถึงแม้ว่าห้าเดือนที่ผ่านมายังไม่สามารถเห็นผลผลิตที่ชัดเจน แต่เกษตรกรที่นี่ก็ได้นำปุ๋ยพอเพียงไปใช้ในครัวเรือนทุกบ้าน รวมทั้งบ้านผมเองด้วย

ประสบการณ์ งานอาสาสมัคร เพื่อนไทยในโมซัมบิก

สวัสดีครับผม ศุภวิทย์ ปรารมภ์ ชื่อเล่นว่า ตะนุ
พื้นเพเป็นคนจังหวัดพะเยา (เป็นบ่าวหน้ามน คนหน้าเมือง)
อาสาสมัครเพื่อนไทยที่ไปปฏิบัติงานที่สาธารณรัฐโมซัมบิก
ภายใต้โครงการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในสาธารณรัฐโมซัมบิก
ก่อนที่จะเป็นอาสาสมัครเพื่อนไทยเคยทำงานเป็นนักธรณีวิทยา
ตรวจสอบวิเคราะห์ดินและหินในงานก่อสร้างด้านธรณีวิศวกรรม
งานระบบชลประทาน สร้างอ่างเก็บน้ำ สร้างเขื่อน สร้างอุโมงค์
ที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเวลาเกือบ 5 ปี แต่ด้วยวัยของวัยรุ่น
(ตอนปลาย) ต้องการหาประสบการณ์ และเปิดรับมุมมองใหม่ ๆ
ให้กับตัวเอง จึงสนใจสมัครและได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ

การปฏิบัติงานและการผจญภัยในต่างแดนแอฟริกา
เริ่มต้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2561 ตอนนี้อยู่ประมาณ 4 เดือน
เข้าสู่เดือนที่ 5 แล้ว ภารกิจหลักที่ได้รับมอบหมาย
จากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือ Thailand
International Cooperation Agency (TICA) คือ
การส่งเสริมการเลี้ยงปลานิล การส่งเสริมการสอนปลูกข้าว
และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (SEP Learning
Center) โดยการทำงานได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือ
จากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมาปูโต ประเทศโมซัมบิก
และร่วมกับทางอำเภอ Bilene จังหวัด Gaza เกษตรอำเภอ
เกษตรตำบล และเกษตรกรหมู่บ้านตวน (Tuane Village)
เป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

ผู้เยี่ยมชมชาวบ้าน
ในประเทศโมซัมบิก

การเดินทางเข้าพื้นที่ปฏิบัติงานห่างจากเมืองหลวงกรุงมาปูโตและสถานเอกอัครราชทูตประมาณ 175 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง อาจสงสัยพื้นที่ที่ไกลแถมใช้เวลาเดินทางขนาดนี้ ทำไมต้องเลือกพื้นที่หมู่บ้านตวนในการทำโครงการ เหตุผลเพราะว่าพื้นที่หมู่บ้านยังไม่ได้รับการรื้อถอนและการพัฒนาของสังคมเมืองยังต้องการการพัฒนาอย่างจริงจัง ไฟฟ้ายังเข้าไม่ถึงหมู่บ้าน ใช้โซล่าเซลล์ในการให้แสงสว่างในยามค่ำคืน ระบบน้ำประปา และชลประทานยังเข้าไม่ถึง ใช้ระบบโยกน้ำบาดาล ถนนเข้าพื้นที่ยังเป็นพื้นทรายที่มีโอกาสรถติดหล่มได้ตลอดช่วงการเดินทาง แต่สิ่งที่เป็นเสน่ห์ดึงดูด คือผู้คนมีใจที่พร้อมจะเรียนรู้และต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น พื้นที่มีธรรมชาติและความอุดมสมบูรณ์ อากาศดี ดินดำ น้ำดี แต่ชาวบ้านยังขาดองค์ความรู้ในการทำเกษตรและปศุสัตว์ เบื้องต้นจึงเห็นว่า ต้องเริ่มจากการพัฒนาให้ชาวบ้านมีอาหารที่ดี อิ่มท้องได้รับสารอาหารโปรตีนและคาร์โบไฮเดรตอย่างเพียงพอและพอเพียง จึงเกิดโครงการนี้ขึ้นส่วนตัวผมนั้นถึงไม่ได้จบด้านการพัฒนาการเกษตรและการปศุสัตว์มาโดยตรง แต่ด้วยความเป็นลูกเกษตรกรและมีความสนใจด้านนี้ จึงหาข้อมูลและเข้ารับการอบรมพื้นฐานก่อนเดินทางไปปฏิบัติงาน

ผู้เขียนและเกษตรกรชาวโมซัมบิกร่วมกับวิศวกรตรวจสอบคุณภาพน้ำและดินในบ่อปลา ก่อนวางแผนตรวจสอบความเป็นไปได้ของพื้นที่ก่อนขุดบ่อ

งานส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลได้รับการพัฒนา สนับสนุนและติดตามผลงานจากทีมผู้เชี่ยวชาญจากคณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน หน้าที่หลักของผมคือ ติดตามวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพน้ำและดินในบ่อปลา จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการทำบ่อปลาและวางแผนตรวจสอบความเป็นไปได้ของพื้นที่ก่อนขุดบ่อ โดยอ้างอิงจากข้อมูลลักษณะของทางภูมิประเทศทางน้ำและทางธรณีวิทยาในพื้นที่ ตอนนี้ภายใต้โครงการเรามีการขุดและเลี้ยงปลาแล้วจำนวน 6 บ่อ และมีชาวบ้านเริ่มสนใจต้องการเข้าร่วมโครงการ เรากำลังเริ่มต้นขุดอีกจำนวน 2 บ่อ เริ่มต้นเลี้ยงปลาตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2561 ตอนนี้ปลามีขนาดประมาณ 10 - 15 เซนติเมตรแล้ว คาดว่าเดือนหน้าเราพร้อมจะจับปลานิลตัวแรกในทวนมาประกอบอาหารกันครับ

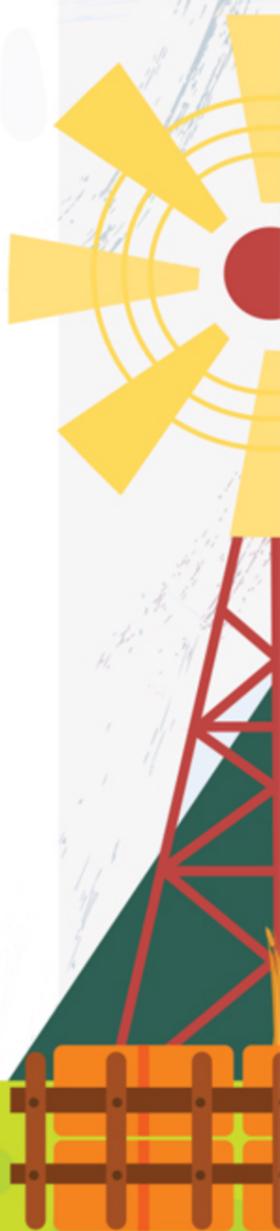
การทดลอง
ปลูกผักสวนครัว

งานส่งเสริมการสอนปลูกข้าวได้รับการสนับสนุนและมีอาสาสมัครชาวนาไทย 2 คนจากมูลนิธิชัยพัฒนาเข้ามาสอนชาวบ้านในทุกขั้นตอนของการปลูกข้าว พื้นที่ไม่มีมีการปลูกข้าวและการทำการเกษตรใด ๆ มาก่อนเป็นเวลานานประมาณ 40 - 50 ปี หลังจากที่โมซัมบิกได้ประกาศเอกราชจากโปรตุเกสที่เข้ามายึดครองช่วงล่าอาณานิคม การสอนปลูกข้าวใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวท้องถิ่นจากแอฟริกาใต้ที่ชื่อว่า Simao และ Marcasane เริ่มทำการเตรียมแปลง ไถพรวน ในพื้นที่แปลงนาสาธิต ขนาด 30 x 30 เมตร จำนวน 2 แปลง เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2562 ที่ผ่านมา ตอนนี้ต้นอ่อนของข้าวเริ่มงอกและเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มาร่วมลุ้นและเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครไทยและเกษตรกรชาวหมู่บ้านตวนกันครับว่า ข้าวจะงอกงามในตวนได้หรือไม่

ส่วนโครงการสร้างศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่โครงการอยู่ติดกับโรงเรียนของหมู่บ้าน มีการบูรณะซ่อมแซมจากโครงสร้างอาคารเก่าที่ถูกทิ้งร้าง ตอนนี้โครงการก่อสร้างออฟฟิศ บ้านพัก และแปลงงานเกษตรปศุสัตว์สาธิตภายในพื้นที่เริ่มทำการก่อสร้างและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกเหนือจากภารกิจหลักที่ได้รับจาก TICA แล้ว ยังมีงานส่งเสริมและพัฒนาชาวบ้านอีกหลายกิจกรรม เช่น การส่งเสริมการสอนเย็บผ้า

กิจกรรมส่งเสริม
การสอนเย็บผ้า

เป็นหนึ่งในโครงการเล็ก ๆ ที่น่าประทับใจ และสามารถเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว ในระยะเวลาอันสั้นกับการสร้างอาชีพ สร้างองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชนที่สนใจ จากระยะเวลาประมาณ 3 เดือน นักเรียนประมาณ 15 คน ทุกคนมีความรู้เรื่องจักรเย็บผ้าที่เริ่มจาก “ศูนย์” เราเริ่มต้นตั้งแต่สอน เปิดสวิตช์ไฟ เหยียบจักร ลงเข็ม กับกระดาษ ค่อย ๆ ฝึกฝนไปที่ละขั้นตอน จนทุกคนสามารถใช้งานจักรกับงานผ้า ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ ผ้ารองแก้ว ผ้ารองจาน กระเป๋าผ้า รวมถึงเสื้อและกางเกง เป็นอะไรที่น่าชื่นใจกับทีมคนไทยของเรา มากครับ ผมเชื่อว่า นักเรียนของเรา เค้าก็คงภูมิใจไม่ใช่ร้อยเหมือนกัน หลายคนอาจจะสงสัยว่า ผมไปสอนเค้าเย็บผ้าด้วยหรือ เย็บไม่เป็นหรอกครับ งานหลักคือประสานงาน และช่วยแปลภาษามากกว่า

“ ชาวบ้านหลายช่วงวัย ส่วนใหญ่ ให้คะแนนความสูง 9 - 10 และมีความสุข ในการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านตอนเพราะมี พื้นที่ทำกิน ทำสวน ทำไร่ ไม่ต้องเข้าไป วุ่นวายและแสวงหาในเมือง ”

การสำรวจชุมชนเพื่อวางแผนทำ แผนที่ชุมชนเพื่อใช้วางระบบ

การจัดการพื้นที่ชุมชนให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างยั่งยืนในทิศทางที่เหมาะสมและถูกต้องรวมถึงการสำรวจดัชนีความสุข (Happiness index) คะแนนระดับความสุข 1 - 10 จากต่ำสุดถึงสูงสุดของการใช้ชีวิตในหมู่บ้านตวนจากการสอบถามชาวบ้านหลายช่วงวัย ส่วนใหญ่ให้คะแนน 9 - 10 และมีความสุขในการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านตวน เพราะมีพื้นที่ทำกินทำสวน ทำไร่ ไม่ต้องเข้าไปวนวายและแสวงหาในเมือง แต่หนุ่มสาวบางคนไม่มีความสุขสักเท่าไร ต้องการความสะดวกสบายอยากไปทำงานในเมือง ต้องการเงินซื้อข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ แต่ติดปัญหาขาดความรู้ด้านภาษา ทักษะ และต้องช่วยเหลือดูแลทำสวนทำไร่ที่บ้าน

ผมได้แนะนำการถนอมอาหาร ทำมะม่วงกวนที่นี้มะม่วงถือได้ว่าเป็นผลไม้ท้องถิ่น พบเห็นได้ทั่วไปแต่ละบ้านมีเยอะมาก แต่เค้าจะไม่เด็ดกินจากต้นจะรอให้มันหล่น หรือเขย่าให้หล่นจากต้นเท่านั้นถึงจะเอามากินได้ เพราะเค้าถือว่ามันเป็นสิ่งมีชีวิตผู้คนที่นี้ยังไม่รู้จักการถนอมอาหาร เมื่อผมบอกว่ายานี้ทำเก็บไว้กินได้เป็นเดือน นานถึงปีเลยนะเค้าทำหน้าตักใจและตื่นเต้นมาก ชมใหญ่เลยว่าอร่อยมาก ๆ “Delicioso เดลิซิโอสู” นอกเหนือจากทำมะม่วงกวนยังมีแนะนำทำแยมสับปะรดด้วย

การถนอม
อาหาร
ด้วยการ
แปรรูปผลไม้

ยังไม่หมดนะครับ ยังมีการทดลองปลูกผักสวนครัว ทำน้ำหมักมูลหมู ทำปุ๋ยหมัก ทดลองเลี้ยงไส้เดือน และมีแผนทำเตาเผาถ่านเพื่อได้ถ่านและน้ำส้มควันไม้ต่อไป ข้อมูลส่วนใหญ่ก็ค้นหาจากทางอินเทอร์เน็ต ที่สัญญาณเบาบางเหลือเกิน มาทดลองปฏิบัติ ลองผิดลองถูกกัน

มีความรู้แถมเล็กน้อย ผู้คนที่นี่ใช้ภาษาราชการคือ ภาษาโปรตุเกส (Ola, Obrigado = สวัสดี, ขอบคุณ) กันครับ แต่ชาวบ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาท้องถิ่นคือ ภาษาชางกาน่า (Lixele, Kanimambo ลิซิเล่, คานนิมมานบู = สวัสดี, ขอบคุณ) มีปัญหาในการสื่อสารให้เข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงานเหมือนกันครับ ผมใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับชาวบ้าน 2 - 3 คนที่พอสื่อสารได้ นอกนั้นก็ภาษามือ ภาษาวาดเขียนให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

ผมต้องขอขอบคุณ TICA ที่ให้โอกาสเยาวชนไทยรวมทั้งผมได้มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตเป็นอาสาสมัครเพื่อนไทยในต่างแดนที่ประเทศโมซัมบิก ขอขอบคุณวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ปวຍ อังภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้เสริมความแข็งแกร่งและเตรียมความพร้อมให้ผมก่อนมาทำงานที่โมซัมบิก ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับในครั้งนี้เป็นประสบการณ์ชีวิตที่ไม่สามารถหาได้จากที่อื่น และเป็นประสบการณ์อันล้ำค่าที่บ่าวหน้ามน คนพะเยาจะจดจำไปเล่าให้ลูกหลานฟังในอนาคตอย่างไม่ลืมเลือน

การเข้าร่วมงาน International Green Week

 2019

และพิธีเปิดคูหาประเทศไทย

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน ได้เข้าร่วมงาน International Green Week (IGW) ในนามประเทศไทยเป็นประจำทุกปี และได้เข้าร่วมงานติดต่อกันเป็นปีที่ 5 ในปีนี้ งาน IGW 2019 มีขึ้นระหว่างวันที่ 18 - 27 มกราคม 2562 ที่ Messe Berlin กรุงเบอร์ลิน โดยมีหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร รวมทั้งสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ โครงการในพระราชดำริ ได้แก่ ร้านภูฟ้า และโครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตลอดจนผู้ประกอบการไทย ร้านอาหารไทย และร้านนวดไทย เข้าร่วมออกร้านในคูหาประเทศไทย ซึ่งจัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “Thailand : Happy Green Market”

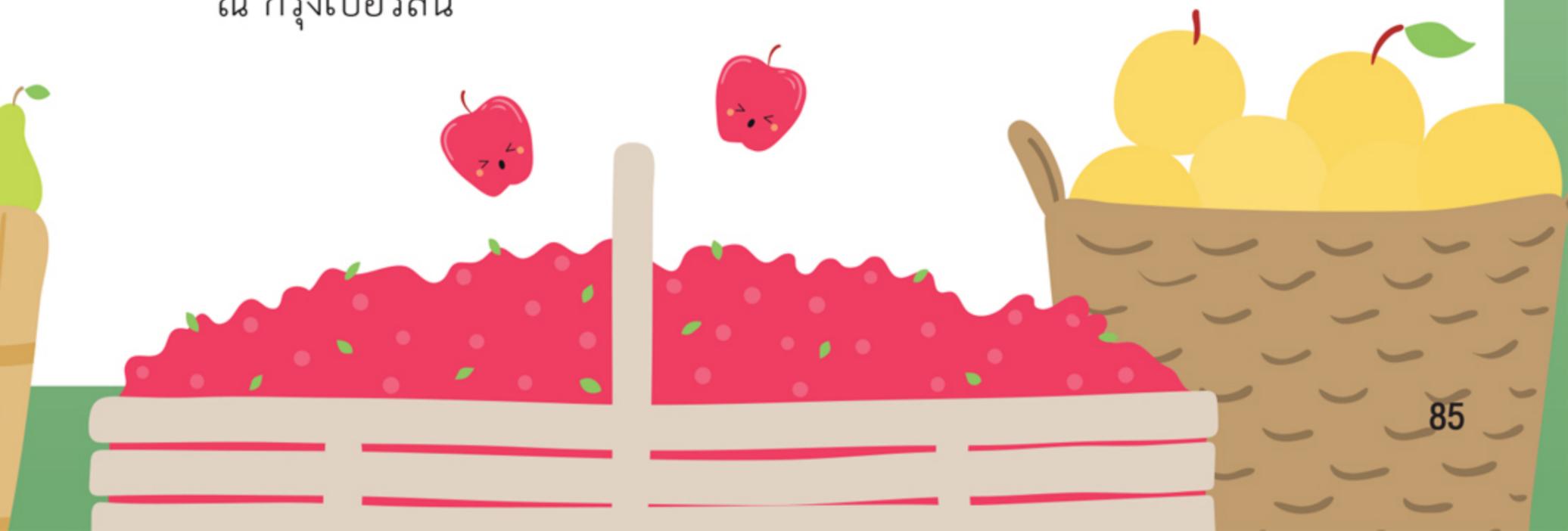

ILAND GREEN MARKET

บรรยากาศพิธีเปิด
คูหาประเทศไทย
ในงาน International
Green Week 2019

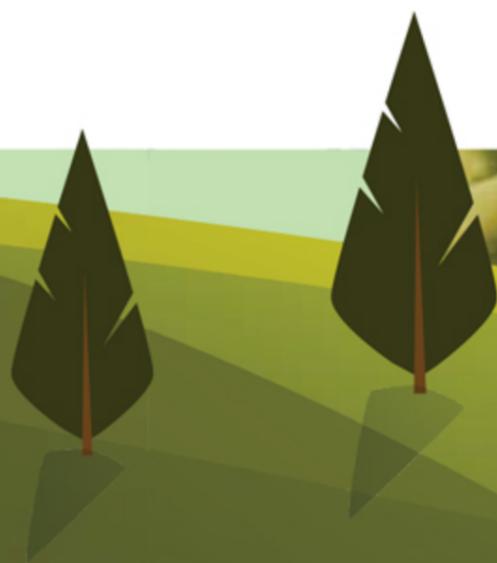

เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2562 สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้จัดพิธีเปิดคูหาประเทศไทยในงาน IGW 2019 โดยได้รับเกียรติจาก Professor Dr. Joachim von Braun ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจชีวภาพแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Chairman of the Bioeconomy Council) เป็นแขกเกียรติยศฝ่ายเยอรมัน กล่าวเปิดงานร่วมกับนายธีรวัฒน์ ภูมิจิตร เอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน

ในพิธีเปิด เอกอัครราชทูตฯ กล่าวว่า ไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งเป็นประเด็นหลักของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งส่งเสริมความสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยไทยกับเยอรมนีมีความร่วมมือในการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสาขาต่าง ๆ อาทิ เศรษฐกิจชีวภาพ การประมงอย่างยั่งยืน ตลอดจนความร่วมมือไตรภาคีในการร่วมกันให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแก่ประเทศที่สาม ซึ่งไทยกับเยอรมนีจะส่งเสริมความร่วมมือในสาขาเหล่านี้ ในห้วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียน และเยอรมนีเป็นหุ้นส่วนด้านการพัฒนาของอาเซียนต่อไป นอกจากนี้ ไทยยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตสินค้าอาหารและผลิตผลทางการเกษตรที่มีคุณภาพสูง มีมูลค่าเพิ่ม สะอาด และยั่งยืน

ไทยได้นำเสนออาหาร
และผลไม้ต่าง ๆ ในคูหา
ประเทศไทย ในหัวข้อ
"Thailand : Happy
Green Market"

Professor Dr. Joachim von Braun กล่าวถึงความสำคัญของเศรษฐกิจชีวภาพ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถรักษาทรัพยากรและสร้างความยั่งยืนในการผลิตอาหารสำหรับประชากรโลกรุ่นต่อไป และได้กล่าวชื่นชมไทยที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งไทยมีบทบาทที่โดดเด่นในฐานะผู้นำของเอเชียในด้านเศรษฐกิจชีวภาพ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยได้เข้าร่วมและเป็นผู้ร่วมอภิปรายในการประชุม Global Bioeconomy Summit ครั้งที่ 2 เมื่อเดือนเมษายน 2561 ที่กรุงเบอร์ลิน รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมในสาขาต่าง ๆ อาทิ อาหาร และสุขภาพ ซึ่งสถาบันการศึกษาและนักวิจัยของไทยกับเยอรมนีสามารถส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนานวัตกรรมในสาขาดังกล่าวต่อไปได้

ในพิธีเปิดคณาประเทศไทย มีผู้เข้าร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ กว่า 50 คน ได้แก่ หัวหน้าสำนักงานทีมประเทศไทย เอกอัครราชทูตจากประเทศสมาชิกอาเซียนและจากสถานเอกอัครราชทูตต่าง ๆ ในกรุงเบอร์ลิน หน่วยงานภาครัฐ ส.ส. ระดับสหพันธ์ นายกเทศมนตรีเขต Charlottenburg-Wilmersdorf ของกรุงเบอร์ลิน กลุ่ม Friends of Thailand

THAILAND GREEN MARKET

การแสดงเปิดคูหา
ประเทศไทย

การจัดแสดงอาหารไทย
ได้รับความนิยม
จากผู้ร่วมงานอย่างมาก

และนักธุรกิจเยอรมัน ในโอกาสนี้ เอกอัครราชทูตฯ ได้นำแขกเกียรติยศ และแขกที่เข้าร่วมงานเดินชมคึกหา ประเทศไทย ซึ่งในปีนี้นอกจากจะมี การนำเสนอสินค้าและผลไม้ไทย ที่ได้รับความนิยม อาทิ ข้าวหอมมะลิ พันธุ์ต่าง ๆ กาแฟ กล้วยนানাพันธุ์ มะม่วง มะพร้าว ขนุน ถั่วและผลไม้ ออบแห้งต่าง ๆ แล้ว ยังมีการนำ นวัตกรรมอาหารใหม่ ๆ อาทิ จิ้งหรีด ออบแห้งและผลิตภัณฑ์แปรรูปจาก จิ้งหรีด ซึ่งเป็นแหล่งโปรตีนทาง เลือกใหม่ เห็นแครงอบแห้งพร้อมรับ ประทาน และสะตออบแห้งที่ยังคง รสชาติและกลิ่นของสะตอสด มาจัด แสดงให้ผู้เข้าร่วมงานได้ทดลองชิม อีกด้วย

• แวกที่มาร่วมงาน
• เดินชมคึกหาประเทศไทย

• กิจกรรมสาธิต
• การทำอาหารไทย

เอกอัครราชทูตฯ
ได้นำแขกเกียรติยศ
และผู้ร่วมงานเดินชม
คูหาประเทศไทย

มีการจัดให้ทดลองชิม
มะม่วง ซึ่งเป็นผลไม้ไทย
ที่ได้รับความนิยม

ในช่วงระหว่างงาน IGW 2019
คูหาประเทศไทยมีการจัดกิจกรรม
สาธิตการทำอาหารไทย สาธิต
การปอกผลไม้ เช่น มะม่วง และ
สาธิตการนวดไทย โดยใช้ผลิตภัณฑ์
ที่ทำจากสมุนไพรต่าง ๆ ซึ่งมี
ชาวเยอรมันที่เข้าชมงาน IGW
ให้ความสนใจชมการสาธิต และร่วม
กิจกรรมโดยตลอด

นักการทูตไทยในเอธิโอเปีย ตอนที่ 11

มิตรภาพ จากซองบุหรี

ชีวิตของคุณชวน นักการทูตวัยเกือบสามสิบในเอธิโอเปีย เริ่มเข้าที่เข้าทางแล้ว หลังจากหลายเดือน คุณชวนก็ได้ต้อนรับ ท่านเอกอัครราชทูตฯ คุณชวนรู้สึกตื่นเต้นมากที่จะได้พบ ท่านเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาดดิสอะบาบาและครอบครัว เนื่องจากอย่างน้อยที่สุด คุณชวนก็จะมีผู้บังคับบัญชาที่คอยสั่งการ และช่วยตัดสินใจงานต่าง ๆ แทนที่คุณชวนจะคิดแก้ไขปัญหาเพียงลำพังอย่างที่ผ่านมา และที่สำคัญที่สุด คุณชวนจะไม่ใช่คนไทยเพียงคนเดียวในเอธิโอเปียอีกแล้ว ซึ่งแค่คิดว่า จะได้มีโอกาส พูดคุยภาษาไทยกับคนไทยด้วยกัน คุณชวนก็รู้สึกดีใจ เพื่อเตรียม สถานเอกอัครราชทูตฯ และทำเนียบให้พร้อม คุณชวนได้ย้ายตัวเอง ออกไปอยู่บ้านเช่าเล็ก ๆ ไม่ไกลจากสถานเอกอัครราชทูตฯ

ท่านเอกอัครราชทูตฯ เดินทางมาถึงพร้อมภริยา และคนครัว สองคน และใช้เวลาไม่นานในการปรับตัวเข้ากับชีวิตนักการทูต ในเอธิโอเปีย เนื่องจากท่านเอกอัครราชทูตฯ มีบุคลิกเป็นคนใจดี สุขภาพ มีอัธยาศัยดีและน่าเลื่อมใส ท่านเอกอัครราชทูตฯ จึงแนะนำตัวและได้รับการต้อนรับอย่างดีจากชุมชนนักการทูต ต่างชาติในกรุงอาดดิสอะบาบาอย่างรวดเร็ว

เรือดำน้ำ

ในพิธีถวายพระราชสาส์นตราตั้ง ท่านเอกอัครราชทูตฯ ได้รับพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าฯ พระจักรพรรดิ ฮาลี เซลาซี (Haile Selassie) ที่ 1 แห่งเอธิโอเปีย คุณชวนได้เดินทางติดตามไปด้วย จึงได้มีโอกาสเห็นพระราชวังพระจักรพรรดิที่ใหญ่โตกว้างขวางมีอาณาเขตรั้วที่ไกลสุดลูกหูลูกตาที่ประตูทางเข้าและภายในพระราชวังตกแต่งด้วยตราสัญลักษณ์สิงโตยูดา (Lion of Judah) ซึ่งมีลักษณะเป็นสิงโตถือคทาอันเป็นสัญลักษณ์ของเอธิโอเปีย

พิธีถวายพระราชสาส์นตราตั้งเป็นไปอย่างสมเกียรติและสง่างาม พระจักรพรรดิ ฮาลี เซลาซี ที่ 1 ทรงมีพระปฏิสันฐานกับท่านเอกอัครราชทูตฯ อย่างสุภาพ แสดงถึงไมตรีจิตอันดีหลังจากพิธีถวายพระราชสาส์น พระจักรพรรดิจะทรงให้ขบวนรถพระที่นั่งชะลอความเร็วทุกครั้งที่ผ่านมาหรือสวนกับรถยนต์ประจำตำแหน่งของท่านเอกอัครราชทูตไทย โดยพระจักรพรรดิฯ มักจะทรงไขกระจกลงและโบกพระหัตถ์ทักทายเสมอ

แม้ว่าความสัมพันธ์ในระดับสูงจะเป็นไปอย่างราบรื่น แต่การประสานงานในระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานยังไม่ราบรื่นนัก คุณชวนยังคงประสบปัญหายุ่งยากทุกครั้งที่ติดต่อขอรับถุงแม่เหล็กการทูตหรือสิ่งของที่ส่งมาจากประเทศไทย เพราะเจ้าหน้าที่ศุลกากรของเอธิโอเปียเข้มงวดมากทีเดียว

วันนี้คุณชวนต้องไปรับยานัตถ์ที่ส่งมาจากเมืองไทยให้กับคนในทำเนียบ เมื่อคุณชวนไปติดต่อขอรับพัสดุ เจ้าหน้าที่ทำสีหน้าดุตันและแจ้งว่า เนื่องจากไม่ได้ส่งมาในถุงแม่เหล็กการทูต เจ้าหน้าที่จึงจะเปิดดู คุณชวนอ้าปากค้างและไม่ทันจะประท้วง ก็เห็นเจ้าหน้าที่กรีดคัทเตอร์ลงไปบนกล่องต่อหน้าต่อตา

กล่องพัสดุใบเล็กเปิดออก เจ้าหน้าที่ความมือไปสักครู่ก็หยิบห่อกระดาษเล็ก ๆ ออกมา เมื่อแกะออกก็พบว่า มีขวดยานัตถ์หมอมมีจำนวน 6 ขวดอยู่ข้างใน

เจ้าหน้าที่ (ซูซวดชั้นข้างหน้าคุณชวน) “นี่อะไร คุณเอาอะไรเข้ามาเอธิโอเปีย?”

คุณชวน “เป็นยาสมุนไพรรชนิดหนึ่ง เป็นของใช้
จำเป็นของท่านเอกอัครราชทูต” (ใช้หรือเปล่า
คุณชวนไม่ทราบ เพราะท่านเอกอัครราชทูตฯ
ไม่ได้บอกไว้ อาจจะเป็นของแม่ครัวท่านก็ได้
แต่บอกไปเช่นนั้น ก็หวังจะให้เจ้าหน้าที่เกรงใจ
ขึ้นสักหน่อย)

เจ้าหน้าที่ (หน้านี้หัวหน้า) “ยา !! คุณเอายา
เข้ามาเอธิโอเปียโดยไม่ผ่านคณะกรรมการ
ตรวจสอบยาเราไม่ได้ !!”

คุณชวน (สะดุ้ง เห็นท่าไปกันใหญ่) “ใจเย็น ๆ
มันไม่ใช่ยาอันตราย เป็นยาสมุนไพรรใช้กันแพร่หลาย
ในประเทศไทย เป็นยาต้มไว้สุดดมให้ชื่นใจ ”

เจ้าหน้าที่ยังคงสายหน้า และท่าท่าจะยกเอา
กล่องยานี้ตักไปทีอื่น

ด้วยความตกใจ คุณชวนรีบตะโกน “เดี๋ยว โปรด
ให้โอกาสผมอธิบายเถอะ” เจ้าหน้าที่ชะงัก
ก่อนตอบว่า “ถ้าฉันขอเชิญในห้องผู้บังคับบัญชาผม”

คุณชวนถูกพาไปห้องผู้บังคับบัญชา
แผนกศุลกากร พร้อมกล่องยานี้ตัก เมื่อเข้าไป
ก็พบหัวหน้าแผนกศุลกากร หลังจากทักทายกัน
ตามมารยาท ผู้บังคับบัญชาก็เริ่มบรรยายถึง
ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายศุลกากรเอธิโอเปีย
ไปเรื่อย ๆ ด้วยน้ำเสียงเนิบนาบ คุณชวนนั่งฟัง
อยู่เกือบสามชั่วโมง ในที่สุด บทบรรยายก็จบลง
โดยสรุปว่าคุณชวนต้องเสียค่าปรับเป็นเงินจำนวน
ไม่มากนัก และถูกตัดเตือนว่า ไม่ให้นำเข้ายา
โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าอีก งดหน้าจะไม่
ผ่อนผันให้แล้ว

คุณชวนถือกล่องยานี้ตักกลับไปส่งที่ทำเนียบ
ระหว่างทางก็บ่นให้นายแอมเน็ต ลูกน้องเอธิโอเปีย

ฟังว่า เมื่อยหู่ เพราะโดนบังคับให้ฟังกฎหมาย
ศุลกากรเอธิโอเปียฉบับยาว

นายแอบเน็ททำตาโต “เยส มิสเตอร์ ทำไม
ไม่บอกผมว่าจะไปออกของ”

คุณชวน “อ้าว ก็ที่เรามาสํานักงานศุลกากร
คิดว่ามาทำอะไรเล่า?”

นายแอบเน็ท (ส่ายหัว) “เยส มิสเตอร์ คราวหน้า
มิสเตอร์หิวบุหรีร์มาซักซองสิ รับรองง่ายกว่านี้”

หนต่อไป คุณชวนลองทำใจดีสู้เสือ ควักเอา
ซองบุหรีร์นำเข้ามาแกะและทำทำยื่นแบ่งให้
เจ้าหน้าที่ศุลกากรหน้ายักษ์ ยังไม่ทันที่คุณชวน
จะหยิบมวนของตัวเองออกมา เจ้าหน้าที่ก็หยิบ
ซองบุหรีร์ไปทั้งซองและยิ้มแป้นเป็นคนละคน
ก่อนจะกุกักจ่อไปหยิบกล่องพัสดุม้าให้

จากนั้นมา คุณชวนจึงต้องพกบุหรีร์ไป 1 ซอง
ทุกครั้งที่ไปศุลกากรเอธิโอเปียเสมอ พอคุ้นเคยกัน
เจ้าหน้าที่ศุลกากรหน้ายักษ์สารภาพเสียงอ่อย ๆ ว่า
เขาติดบุหรีร์มาก แต่บุหรีร์ฝรั่งหายากมากแล้วก็แพง
แกต้องเลี้ยงภรรยาเลี้ยงลูกอีก 4 คน ไม่มีเงินเหลือ
พอจะซื้อ และแกก็เล่าเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับ
เอธิโอเปียให้คุณชวนฟังทุกครั้งที่เจอกัน มิตรภาพ
จากบุหรีร์ 1 ซองนี้ทำให้สถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงอาดดิสอะบาบาไม่เคยประสบปัญหา
การออกของที่ศุลกากรเอธิโอเปียอีกเลย

Evil Eye

สัญลักษณ์นัยน์ตาปีศาจ

แห่งตุรกี

หนึ่งในสัญลักษณ์ที่มีความเชื่อมโยงกับตุรกี จนเป็นที่คุ้นตาไปทั่วโลก เพราะไม่ว่าจะไปที่ไหน ในตุรกีก็จะเห็นสัญลักษณ์นี้ถูกดัดแปลงมาใช้ ในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย ทั้งที่เป็นของ ชิ้นเล็ก ๆ อาทิ พวงกุญแจ เสื้อผ้า หรือเครื่องประดับ ไปจนถึงเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม หรือของตกแต่งบ้าน อีกทั้งถือเป็นของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน ตุรกีจะต้องหาซื้อติดมือกลับไปด้วยเสมอ ก็คือ แป้นหรือลูกปัดวงกลมสีน้ำเงินเข้มที่ตรงกลาง มีวงกลมขนาดเล็กลงมาสีขาวที่แต่งแต้มด้วย วงกลมสีฟ้า และข้างในสุดเป็นจุดสีดำ ซึ่งรวม ๆ กันแล้ว ทำให้สามารถมองเห็นเป็นรูปดวงตาได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในนาม “Evil Eye” หรือ “นัยน์ตาปีศาจ” นั่นเอง

สัญลักษณ์ชิ้นนี้ ในภาษาตุรกีมีชื่อเรียกว่า นาซาร์ บอนจุก์ (nazar boncuğu) ซึ่งนาซาร์ หมายความว่า ดวงตาหรือการมอง และมีรากศัพท์ มาจากคำในภาษาอาหรับ และแม้จะได้รับการขนานนามไปทั่วโลกว่า “นัยน์ตาปีศาจ” แต่ในความเป็นจริงแล้ว สัญลักษณ์นี้ ต้องถือว่าเป็น ยันต์หรือเครื่องรางที่จะพิทักษ์ปกป้องผู้ที่พกพาไว้ และชื่อที่ถูกตั้ง คือ “Eye of benevolence” หรือ “นัยน์ตาแห่งความเมตตา” มากกว่า โดยที่มา ของเรื่องราวแห่งเครื่องรางอันโดดเด่นชิ้นนี้ ก็คือ ความเชื่อที่ว่า มนุษย์อาจตกเป็นเป้าของ ความอิจฉาริษยาจากผู้คนรอบกายได้ทุกเมื่อ ไม่ว่าจะเพราะเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อาทิ การได้โชคลาภต่าง ๆ การได้รับคำชมมากเกินไป แต่งตัวสวยเกินไป การมีความสุขมากเกินไป ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมากเกินไป หรือลูกหลานสุขภาพดี เรียนเก่ง ฯลฯ และแม้ ผู้มองอาจไม่ได้ประสงค์ร้ายโดยเจตนา แต่หลาย วัฒนธรรมมีความเชื่อที่คล้ายคลึงกันว่า สายตาแห่งความประสงค์ร้ายอันเปี่ยมไปด้วย ความอิจฉาริษยามีอำนาจมากพอที่จะเป็นเสมือน การสาปแช่งที่จะส่งผลให้ผู้ถูกมองประสบกับ โชคร้ายต่าง ๆ นานา อาทิ คนที่เคยสุขภาพดี และแข็งแรง อยู่ดี ๆ ก็จะล้มป่วยลงหรือทรัพย์สิน สิ่งของที่สวยงามและมีค่า อยู่ดี ๆ ก็จะแตกแตก หรือสูญหาย จึงต้องอาศัยเครื่องรางมาช่วยป้องกัน

Evil eye ที่ผูกตามต้นไม้
เป็นความเชื่อเพื่อความโชคดี

ขับไล่ความอิจฉาริษยา ซึ่งสิ่งที่ป้องกัน
ได้มีประสิทธิภาพที่สุดก็คือ การใช้ดวงตา
แห่งความเมตตาจ้องกลับไป เพื่อเบี่ยงเบน
และหันเหการจ้องมองของผู้ประสงค์ร้าย
ให้กลับไปที่เจ้าของสายตาเองหรือไม่ก็ไป
ที่อื่นเสีย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การตอบโต้
แบบตาต่อตานั่นเอง

ความเชื่อเกี่ยวกับยันต์และเครื่องรางเพื่อป้องกันสายตาแห่งความริษยา
หรือการมองด้วยสายตาแห่งความชั่วร้ายนี้ แม้จะไม่มีต้นกำเนิดที่แน่ชัด
แต่ก็มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่โบราณกาลที่เชื่อได้ว่า ความเชื่อ
ดังกล่าวมีประวัติมาตั้งแต่ยุคสมัยของชาวสุเมเรียนกว่า 3,000 ปี
ก่อนคริสต์ศักราช ซึ่งมีการกล่าวถึงดวงตาแห่งความชั่วร้าย โดยในเมืองชื่อ
เทล บรัค (Tell Brak) มีการขุดพบเทวรูปขนาดเล็กที่ทำมาจากหินอะลาบาสเตอร์
ที่มีดวงตาขนาดใหญ่ จึงเรียกว่า “เทวรูปแห่งดวงตา (Eye idols)” ซึ่งส่วนใหญ่
ถูกเชื่อมโยงกับเทพินีนิฮูร์ซัค (Ninhursag) เทพเจ้าแห่งการกำเนิดของ
ชาวสุเมเรียน เพราะว่าการที่เด็กทารกและมารดา คือ ผู้ที่อ่อนแอและตกเป็น
เป้าสายตาของความอิจฉามากที่สุด และเทวรูปแห่งดวงตานี้ก็ถือได้ว่าเป็น
ที่มาของเครื่องรางรูปตาที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ซึ่งหนึ่งในอารยธรรมโบราณ
ที่มีความเชื่อเรื่องนัยน์ตาปีศาจและมีเครื่องรางป้องกันนัยน์ตาแห่งความริษยา
ดังกล่าวอย่างแพร่หลายก็คือ อารยธรรมอียิปต์ ซึ่งสัญลักษณ์ที่ถูกใช้อย่าง
กว้างขวางในอียิปต์เพื่อปกป้องนัยน์ตาปีศาจก็คือ วัตเจต (Wadjet) หรือ “ดวงตา
แห่งเทพฮอรัส (Eye of Horus)” เทพแห่งท้องฟ้าและเทพแห่งแสงสว่างของ
อียิปต์โบราณที่มีรูปลักษณะเป็นมนุษย์ที่มีศีรษะเป็นนกเหยี่ยว โดยชาวอียิปต์
เชื่อว่า พระองค์มีพระเนตรขวาเป็นดวงอาทิตย์ พระเนตรซ้ายเป็นดวงจันทร์

เทวรูปแห่งดวงตา (Eye idols)
ที่ค้นพบในอารยธรรมโบราณ
ทำมาจากหินอะลาบาสเตอร์

ดังนั้น พระเนตรขวาจึงมีอำนาจในการ
ป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ นอกจากนี้
มีการพบว่า ฉลองพระองค์ของฟาโรห์
ตุตันคามุน ปักเป็นลวดลายคล้าย
ดวงตา เพื่อขับไล่และปกป้องพระองค์
จากสิ่งชั่วร้ายด้วย

ความเชื่อเรื่องนัยน์ตาปีศาจ
ได้แพร่ไปไกลเกือบทั่วทุกมุมโลก
ก็ว่าได้ โดยเฉพาะในยุคของ

อเล็กซานเดอร์มหาราช ซึ่งการขยายอำนาจและอาณาบริเวณของพระองค์
ก็ได้้นำความเชื่อเกี่ยวกับนัยน์ตาปีศาจนี้แพร่ขยายไปยังมุมต่าง ๆ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง ในดินแดนแถบตะวันออกของจักรวรรดิของพระองค์ด้วย และต่อมา
เมื่อชาวยุโรปอพยพไปยังอเมริกา ก็ได้นำความเชื่อนี้ติดไปด้วยเช่นกัน ทำให้มี
การค้นพบเครื่องรางในลักษณะที่มีหน้าที่คล้ายคลึงกับนาซาร์ บอนจูก์
ที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ นานา อาทิ ชาวโรมันในสมัยโบราณ เรียกว่า มาลุซ (malus)
ชาวกรีกเรียกว่า บัสคานีเย (Baskania) ชาวอิตาลีเลียนเรียกว่า มัลโลซิโอ

(Mallochio) ชาวสเปนเรียกว่า มัล โอโจ (Mal Ojo) ในภาษาฮีบรู เรียกว่า อายิน ฮารา (Ayin Hara) ในขณะที่ในดินแดนที่ห่างไกล จากตุรกีและแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อย่างเม็กซิโก ก็มีชื่อเรียก สำหรับเครื่องรางในลักษณะที่คล้ายคลึงกับนาซาร์ บอนจูก์ ของตุรกีว่า โอโจ เด วานาโด (Ojo de Vanado) หรือโอลโท กอร์ดโด (olho gordo) ที่แปลว่า ตาโต ในบราซิล นอกจากนี้ ในไอร์แลนด์ ก็มีวัฒนธรรมที่ชาวไร่ชาวนาจะนำลูกแก้วกลม ๆ สีฟ้า ที่เรียกว่า Droch-shuilabove ไปแขวนไว้เหนือประตูโรงนาหรือโรงปศุสัตว์ เพื่อป้องกันสัตว์ต่าง ๆ อาทิ วัว แพะ ม้า ฯลฯ ที่พวกเขาเลี้ยงเอาไว้ จากสายตาแห่งความอิจฉาริษยาของชาวนาคนอื่น ๆ เช่นกัน

ในแถบเอเชีย ก็พบเครื่องรางในการปกป้องจาก “นัยน์ตา ปีศาจ” เช่นกัน อาทิ ในทิเบตและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งมีความกลัวเกรงอำนาจของนัยน์ตาปิศาจอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการสร้างเครื่องรางในการป้องกันภัยอันเกิดจากอำนาจ ของนัยน์ตาปิศาจขึ้นโดยมีลักษณะเป็นรูปตา เรียกว่า ลูกปัดซี (Dzi beads) ที่ผลิตจากหินโมราตกแต่งด้วยเส้นและวงโดยใช้วิธี โบราณอันเป็นเอกลักษณ์ เช่น ทำสีให้เข้มขึ้นด้วยการใช้น้ำตาล พืช หรือการลอกให้สีอ่อนลงด้วยความร้อน และเส้นตัดสีขาว ทำด้วยต่างชนิดต่าง ๆ โดยลูกปัดซีมีด้วยกันสองหรือสามชนิด ชนิดหนึ่งมีเส้นขอบและ “ตา” และที่มีตาตามธรรมชาติของหิน ลูกปัดซีมักจะมีทรงกลมรีแต่ก็มีบ้างที่เป็นรูปเหรียญ ซึ่งนอกจาก

กำไลและลูกปัดซี จากทิเบต

จะขจัดภัยแล้ว ยังเป็นเครื่องรางที่นำโชคอีกด้วยโดยขึ้นอยู่กับ
ลวดลายและจำนวนตา ซึ่งหินสีเริ่มปรากฏขึ้นราว 2,000 ถึง 1,000 ปี
ก่อนคริสต์ศักราชในทิเบตโบราณ และกล่าวกันว่า ลูกปัด
หลายแสนลูกถูกนำกลับมาโดยนักรบทิเบต จากภูมิภาคบัคเทรีย
เหนือเทือกเขาฮินดูกูชหรือทาจิกิสถานโบราณ ในขณะที่ใน
อินเดียนั้น นัยน์ตาปีศาจ มีชื่อเรียกว่า “drishtidosham”
ที่แปลตรงตัวว่า “ตาแข่ง” ซึ่งทารกหรือเด็กโดยทั่วไปจะถือว่า
มีความบริสุทธิ์และจะดึงดูด “นัยน์ตาปีศาจ” ผู้เป็นแม่จึงมัก
แต้มจุดบนแก้มหรือหน้าผากของเด็กทารกเพื่อให้เป็นตำหนิที่
กันจากนัยน์ตาปีศาจ หรืออาจจะผูกเส้นด้ายสีด้ารอบเอวเด็ก
เพื่อจุดประสงค์เดียวกัน บางครั้งก็อาจจะแขวนหรือห้อยเครื่องราง
บนสายคาดเอวด้วย

นอกจากนี้ สัญลักษณ์หรือเครื่องรางอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นเครื่องรางป้องกันภัยจากนัยน์ตาปีศาจที่แพร่หลายมาก โดยเฉพาะในตุรกีและภูมิภาคตะวันออกกลาง ก็คือ สัญลักษณ์รูปมือที่มีตาอยู่บนฝ่ามือ ที่เรียกว่า มือฮัมซา (Hamsa) ซึ่งอาจสะกดได้เป็น “khamisa” หรือ “hamesh” ที่แปลว่า “ห้า” อันหมายถึงนิ้วห้านิ้ว โดยเป็นเครื่องรางที่เก่าแก่ของทางตะวันออกกลาง และสิ่งที่น่าสนใจของสัญลักษณ์นี้ก็คือ ในวัฒนธรรมและศาสนาที่เก่าแก่ของโลก สามวัฒนธรรม ได้แก่ ยิว คริสต์ และอิสลาม ต่างก็มีสัญลักษณ์นี้ แต่มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป แต่ล้วนมีความเชื่อมโยงกับสตรีผู้โดดเด่นและเป็นที่ยกย่องในวัฒนธรรมของตน นั่นก็คือ ในศาสนายิวเรียกสัญลักษณ์นี้ว่า “มือของมาเรียม” (Hand of Maryam) ซึ่งมาเรียมก็คือน้องสาวของโมเสส ที่ว่ากันว่า เป็นผู้ที่มีความชอบธรรมสูงจนไม่เคยตกเป็นเป้าของสายตาแห่งความริษยา ชาวยิวจึงนำสัญลักษณ์มือของมาเรียมมาเป็นเครื่องปกป้องและให้พร ขณะที่ในศาสนาคริสต์ เรียกสัญลักษณ์นี้ว่า “มือของพระแม่มารีย์” (Hand of Mary) สตรีที่พระเป็นเจ้าทรงเลือกสรรให้เป็นพระมารดาของพระเยซู และมีชีวิตที่เรียบง่ายแต่เปี่ยมไปด้วยความรักและซื่อสัตย์ สุภาพ นบนอบ และในศาสนาอิสลาม สัญลักษณ์นี้มีชื่อเรียกว่า “มือของฟาฏิมะฮ์” (Hand of Fatima) ซึ่งท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ เป็นบุตรสาวของท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล) ผู้เป็นแบบอย่างสตรีผู้ใช้ชีวิตด้วยความดีงามและความเสียสละนั่นเอง

มือฮัมซาโดยทั่วไปมีลักษณะที่สามารถแบ่งออกเป็นสองแบบใหญ่ ๆ แบบแรกเป็นรูปร่างเหมือนมือทั่วไป ในขณะที่แบบที่สองมีนิ้วหัวแม่มือที่เสมอกัน ซึ่งทั้งสองแบบจะมีดวงตาประดับอยู่กลางฝ่ามือ หรือไม่มีก็ได้ ทั้งนี้ นอกจากมือฮัมซาจะเป็นสัญลักษณ์แห่งการปกป้องจากนัยน์ตาปีศาจแล้วยังนำพาความสุข ความโชคดี ความสุขภาพดีและโชคลาภแก่ผู้ที่เป็นเจ้าของด้วย อีกทั้งยังสามารถสวมได้ทั้งแบบนิ้วทั้งห้าชูขึ้นสู่ฟ้า ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งการรับพรจากพระเจ้าให้ชีวิตประสบความสำเร็จและความราบรื่นหรือจะสวมแบบ

มือฮัมซา (Hamsa)
หรือที่เรียกได้อีกหลายแบบว่า
มือของมาเรียน
(Hand of Maryam),
มือของพระแม่มาเรีย
(Hand of Mary),
มือของฟาฏิมะฮ์
(Hand of Fatima)

นิ้วทั้งห้าจิ้มลงสู่ผืนดิน ซึ่งเชื่อว่า
จะทำให้เจ้าของได้รับการปกป้อง
จากนัยน์ตาปีศาจ

สำหรับนาซาร์ บอนจุก์
ซึ่งแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับเป็น
อย่างมากในตุรกีและในแถบทะเล
เมดิเตอร์เรเนียนนั้น ในโบราณกาล
เครื่องรางชนิดนี้มักผลิตขึ้นมาจาก
ดินเผาที่ถูกนำมาอัดสีธรรมชาติ
ต่อมา จึงเกิดการพัฒนาและทำด้วย
เซรามิก ก่อนที่ชาวเมโสโปเตเมีย
จะใช้เริ่มใช้แก้วผลิต ซึ่งวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาในการผลิตนาซาร์
บอนจุก์ด้วยแก้วก็ได้แพร่หลาย
เข้ามาสู่ภูมิภาคอะนาโตเลีย บริเวณ
ใจกลางประเทศตุรกี ก่อนที่จะย้าย
ไปยังฝั่งตะวันตกของประเทศ โดยมี
ประวัติยืนยันว่า ศูนย์กลางการผลิต
นาซาร์ บอนจุก์ ที่ทำมาจากแก้ว
ในตุรกีนั้น เริ่มขึ้นในเมืองบอดรัม
(Bodrum) เมืองตากอากาศที่สำคัญ
แถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และเมือง
อิซเมียร์ (Izmir) เมืองท่าที่สำคัญของ
ตุรกีนั่นเอง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ใน
ปัจจุบัน เหลือช่างฝีมือที่ยังคงใช้
วิธีโบราณในการผลิตนาซาร์ บอนจุก์
อยู่เพียงไม่กี่รายเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่
มักเป็นห้องเล็ก ๆ ที่ไม่มีอะไรมาก
ไปกว่าเตาไฟที่ก่อด้วยอิฐ และแท่งเหล็ก

โดยช่างฝีมือจะหลอมแก้วในเตาอิฐที่ร้อนระอุ ก่อนที่จะใช้แท่งเหล็กดึงแก้วเหลวดังกล่าวไปวางบนทั่งแล้วใช้เครื่องมือต่าง ๆ ตีให้เข้ารูปตามที่ต้องการ แล้วจึงนำแป้นแก้วสีและขนาดอื่น ๆ มาประกอบกั้นจนได้รูปแบบที่ต้องการ แล้วนำแผ่นเหล็กมารีดให้แบน ก่อนที่จะปล่อยให้ทิ้งไว้ให้เย็น จึงเป็นอันเสร็จกระบวนการ แต่ความพิเศษของวิธีการผลิตนาซาร์บอนจุกแบบโบราณก็คือ สีเหลืองที่ถูกดึงออกมาจากสารออกไซด์ในกระบวนการหลอมแก้วที่ช่างแก้วนาซาร์บอนจุกนำมาประกอบในเครื่องราง ซึ่งถือเป็นเคล็ดลับที่ส่งผ่านกันลงมารุ่นต่อรุ่นเป็นเวลาหลายร้อยปี

ต่อคำถามว่า ทำไมนาซาร์บอนจุกจึงต้องเป็นสีน้ำเงินนั้นเหตุผลก็คือสีน้ำเงินถือเป็นสีที่สามารถต้านทานความโชคร้ายได้ดีที่สุด ซึ่งนี่ก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ว่า ทำไมประตูของบ้านเรือนบนเกาะของกรีซจึงทาสีน้ำเงิน

ในตุรกี ไม่ว่าจะมองไปทางไหนก็จะเห็นนาซาร์บอนจุกทุกที่ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือนหรือร้านค้าในรูปแบบและลักษณะต่าง ๆ และหากนาซาร์

การหลอมแก้ว
ต้องใช้เตาที่มี
ความร้อนสูง

กระบวนการ
ผลิตนาซาร์
บอนจุก

บอนจุก ของใครหรือบ้านไหนเกิดแตกหรือบิ่นขึ้นมาก็หมายความว่า
ได้ปกป้องเจ้าของจากนัยน์ตาปีศาจที่มีอำนาจสูงมาก ซึ่งเจ้าของ
ก็ควรรีบนำไปทิ้งแล้วหาอาหาร บอนจุกขึ้นใหม่มาทดแทนในทันที

ส่วนคำถามว่า นาสาร์ บอนจุก ได้ผลจริงหรือไม่ หรือว่านัยน์ตา
ปีศาจเป็นเรื่องจริงหรือไม่ ก็คงไม่มีใครสามารถตอบได้อย่างชัดเจน
และท้ายที่สุดแล้ว อำนาจและความเชื่อเกี่ยวกับนาซาร์ บอนจุก
อาจเชื่อมโยงกับจิตวิทยาและจิตใต้สำนึกของมนุษย์เป็นหลัก
แต่การยึดถือคติ “ไม่เชื่อ อย่าลบหลู่” ก็น่าจะเป็นแนวทางที่
เหมาะสมที่สุด และมนุษย์อาจต้องย้อนกลับไปศึกษาตำราโบราณ
ในวัฒนธรรมและอารยธรรมต่าง ๆ ของโลก ซึ่งมีการให้ข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในแนวทางที่ดีและเลี่ยงการทำความชั่ว
ที่เชื่อมโยงกับสายตาของมนุษย์ว่า “ตาดี” คือ ดวงตาที่ส่ง
ความประสงค์ดีและความกรุณาต่อผู้อื่น ซึ่งผู้ที่มีทัศนคติดังกล่าว
จะมีความสุขกับการได้ดีของผู้อื่น ในขณะที่ “นัยน์ตาปีศาจ”
เป็นทัศนคติตรงกันข้าม กล่าวคือ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีแต่ความทุกข์
และจะมีความสุขทรมานเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี แต่จะมีความสุข
เมื่อเห็นผู้อื่นประสบเคราะห์ ผู้ที่มีบุคลิกดังกล่าวเป็นอันตราย
ต่อความบริสุทธิ์ของจริยธรรมของคนทั่วไป แต่คงไม่มีใครสามารถ
เข้าใจหรือควบคุมจิตใจของตนเองได้ดีเท่ากับตัวเราเอง

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในติมอร์-เลสเต

ฉบับก่อนหน้านี้ ผู้เขียนได้เล่าถึงประสบการณ์การปฏิบัติภารกิจในฐานะนักการทูตไทยในติมอร์ฯ ด้านกงสุล สารนิเทศ และพิธีการทูตไปแล้ว ซึ่งเป็นงานพื้นฐานหรืองานภาคบังคับของนักการทูตไทยที่ไปประจำการในเกือบทุกประเทศ แต่สำหรับที่ติมอร์ฯ ประเทศเล็ก ๆ ที่มีคนไทยพำนักอยู่ไม่ถึง 40 คน ยังมีอีกภารกิจสำคัญที่เริ่มต้นขึ้นนับตั้งแต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนติมอร์ฯ ระหว่างวันที่ 7 - 9 มกราคม 2557 นั่นคือ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน

นับเป็นความโชคดีของผู้เขียนที่ไปประจำการได้เพียง 2 สัปดาห์ ก็มีโอกาสดำเนินการเสด็จฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทำให้ผู้เขียนได้เป็นส่วนหนึ่งของหน้าประวัติศาสตร์สำคัญในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศและการเริ่มต้นโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในติมอร์ฯ

หลายคนคงเคยได้ยินเกี่ยวกับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของพระองค์ แต่ทราบหรือไม่ว่าทรงริเริ่มโครงการดังกล่าวในประเทศไทยมาตั้งแต่ปี 2523 และยังสามารถขยายโครงการไปยังประเทศเพื่อนบ้านและประเทศใกล้เคียงอีกมากกว่า 10 ประเทศ เพื่อให้เด็กนักเรียน ครู และผู้ปกครองได้ร่วมกันทำการเกษตรในโรงเรียน แล้วนำผลผลิตที่ได้ไปประกอบอาหารกลางวัน โดยพระราชทานเงิน เมล็ดพันธุ์ผัก

วัสดุอุปกรณ์การเกษตร และอุปกรณ์การประกอบอาหารให้แก่โรงเรียน ซึ่งไม่เพียงช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวัน แต่ยังทำให้เด็กนักเรียนได้รับความรู้ด้านโภชนาการ สุขอนามัย การเกษตรและสหกรณ์ เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ต่อไป

ในการเสด็จฯ เยือนติมอร์ฯ ครั้งนั้น กระทรวงศึกษาธิการของติมอร์ฯ ได้จัดให้เสด็จฯ ทอดพระเนตรโรงเรียน 2 แห่งในเมืองเฮรา ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงดิลีเมืองหลวงไปทางตะวันออกประมาณ 30 นาที ได้แก่ โรงเรียน Ensino Basico Hera ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 รวมประมาณ 580 คน และโรงเรียน Acanuno Primary School ซึ่งมีนักเรียนชั้นก่อนอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมประมาณ 320 คน

ทั้งสองโรงเรียนตั้งอยู่บนเขาสูงขาดแคลนน้ำดื่มน้ำใช้จนถึงขั้นเด็กนักเรียนต้องนำน้ำดื่มมาเองจากบ้าน ส่วนห้องน้ำไม่ต้องพูดถึง ถูกปล่อยทิ้งสกปรกส่งกลิ่นไม่พึงประสงค์ ความจริงรัฐบาลติมอร์ฯ มีนโยบายแจกข้าวสารให้ทุกโรงเรียนทั่วประเทศเพื่อใช้ประกอบอาหารกลางวันให้เด็กนักเรียน รวมทั้งจัดสรรเงินสำหรับจ้างแม่ครัวมาประกอบ

อาหารกลางวันให้เด็ก โดยใช้วิธีนับจำนวนเด็กนักเรียนแล้วคูณด้วยเงินคนละ 25 เซนต์ หรือประมาณ 8 บาท แต่กระบวนการทั้งหมดมักล่าช้า เพราะต้องรอการเบิกจ่ายงบประมาณ ทำให้เด็กนักเรียนมักได้กินอาหารกลางวันที่โรงเรียนหลังเปิดเทอมไปแล้วประมาณ 1 เดือน

สภาพครัวของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นห้องเล็ก ๆ ที่ไว้จัดเก็บเตา อุปกรณ์เครื่องครัว และแกลลอนน้ำ มีกะละมังพลาสติกใบใหญ่ไว้ใส่ข้าวและกับข้าว เพื่อตักใส่ชามพลาสติกแจกให้เด็กนักเรียนแต่ละคนเอาไปนั่งกินกันที่โต๊ะเรียนบ้าง ใต้ต้นไม้บ้าง หรือตามริมทางเดินหน้าห้องเรียนตามแต่อัยาศัย โดยกระทรวงศึกษาธิการติมอร์ฯ จะกำหนด “เมนูอาหารแห่งชาติรายสัปดาห์” ของแต่ละเทอม เพื่อให้มั่นใจได้ว่า เด็ก ๆ จะได้รับสารอาหารครบถ้วน เช่น ผักแครอท กวางตุ้ง ผักบุ้ง ใส้กรอก เนื้อวัว ถั่วต้ม ขนมหั้ว และนม โดยเน้นปริมาณข้าวสวยเป็นหลัก

ภายหลังเสด็จฯ ทอดพระเนตรโรงเรียนทั้งสองแห่ง ทรงมีพระราชหัตถเลขาเรื่องแนวทางการให้ความช่วยเหลือแก่ทั้งสองโรงเรียน อันเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงดิลี ตามพระราชดำริโดยสถานเอกอัครราชทูตฯ ได้เริ่มดำเนินการตามพระราชกระแสทันที แม้ไม่เคยมีการตั้งงบประมาณไว้สำหรับโครงการนี้มาก่อน เช่น การจัดซื้อหม้อสแตนเลสขนาดใหญ่เพื่อใช้ใส่อาหารแทนกะละมังพลาสติก การปรับปรุงห้องเรียนชั้นก่อนอนุบาลที่พื้นผุพังและมืดทึบ และการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนไปมอบให้นักเรียนชั้นอนุบาล

ไม่ถึงหนึ่งเดือนต่อมา สำนักงานโครงการส่วนพระองค์ฯ ได้ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญไปสำรวจทั้งสองโรงเรียนและพบหารือกับรัฐมนตรีช่วยว่าการของกระทรวงที่เกี่ยวข้องของติมอร์ฯ ได้แก่ ศึกษาธิการ เกษตรและประมง และสาธารณสุข เพื่อร่วมวางแผนให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียน และได้นำเงินพระราชทาน เมล็ดพันธุ์พืช และอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปมอบให้ทั้งสองโรงเรียน พร้อมทั้งให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสุขอนามัย และโภชนาการแม่และเด็กแก่ครูชั้นเด็กเล็ก

ความสนุกของการได้ปฏิบัติภารกิจในโครงการนี้ของผู้เขียน คือ การได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการริเริ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนทุกครั้ง ที่นั่งรถขึ้นเขาไปสำรวจและเยี่ยมเยียนครูและนักเรียน รวมถึงการได้เห็นพัฒนาการและการรายงานความคืบหน้าโครงการจากพื้นที่ผ่านทางช่องทางการสื่อสารของสถานเอกอัครราชทูตฯ กับกระทรวงการต่างประเทศ หรือ “โทรเลข” เป็นประจำ เดือนละ 1 - 2 ครั้ง

หลังจากคณะผู้เชี่ยวชาญกลับประเทศไทยหนึ่งเดือน สำนักงานโครงการฯ ได้เชิญคณะผู้บริหารและครูของติมอร์ฯ ได้แก่ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและประมง ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงเกษตรและประมง และครูใหญ่จากทั้งสองโรงเรียนมาฝึกอบรมและศึกษาดูงาน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริในประเทศไทย รวมทั้งเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อถวายรายงานแผนปฏิบัติการของโรงเรียนและรับพระราชทานเมล็ดพันธุ์พืชและอุปกรณ์การเกษตร

เป็นเรื่องน่าชื่นใจที่ได้เห็นรัฐบาลติมอร์ฯ สามารถบูรณาการ 3 กระทรวง ได้แก่ ศึกษาธิการ เกษตรและประมง และสาธารณสุข เข้าด้วยกัน เพื่อเร่งดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริ ความจริงต้องเรียกว่า การบูรณาการ 4 ฝ่าย คือรวมถึงสถานเอกอัครราชทูตฯ ด้วย เพราะผู้เขียนต้องทำงานประสานและติดตามรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับโครงการกับผู้บริหารและครูของติมอร์ฯ อย่างใกล้ชิดจริง ๆ

แม่ติมอร์ฯ จะมีข้อจำกัดหลายอย่างในการดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เช่น การขาดแคลนพื้นที่และน้ำ แต่ทุกคนที่มีโอกาสได้ไปเยี่ยมเยือนโรงเรียนจะต้องรู้สึกประทับใจในความสดใส ร่าเริงผ่านรอยยิ้มและแววตาของ

เด็กนักเรียนที่เปล่งประกายความสุขสนุกสนานแม้ท่ามกลางข้อจำกัดต่าง ๆ ที่สำคัญที่สุด คือ ทั้งผู้บริหาร ครูและนักเรียนของติมอร์ฯ ต่างแสดงความกระตือรือร้นและมักกล่าวแสดงความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์พระราชทานโครงการนี้ให้กับชาวติมอร์ฯ

ท่ามกลางข้อจำกัดมากมาย ครูใหญ่ของทั้งสองโรงเรียนได้พยายามนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานที่ประเทศไทยไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนของตนให้ได้มากที่สุด โดยกรมความร่วมมือระหว่างประเทศที่นอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งชุมชนหรือหมู่บ้านต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เมืองเฮราก่อนหน้านี้แล้ว ยังช่วยส่งอาสาสมัครเกษตร

ไปสอนวิชาเพาะปลูกขั้นพื้นฐานให้กับครูและนักเรียนสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง สร้างความตื่นตัวและสนุกสนานให้กับเด็ก ๆ ที่ได้เรียนรู้การปลูกผักสวนครัวกันอย่างมาก

ปรากฏการณ์สำคัญที่ไม่เคยมีมาก่อน คือ การร่วมมือร่วมใจของโรงเรียนและชุมชน โดยเด็ก ครู และผู้ปกครองมาช่วยกันล้อมรั้วพื้นที่ปลูกผักของโรงเรียน Acanuno Primary School ด้วยก้านตาลแห้งเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์เลื้อยเข้าไปเหยียบหรือกินผัก รวมถึงความพยายามประยุกต์ใช้วัสดุและภาชนะต่าง ๆ เท่าที่หาได้ในพื้นที่ มาใช้เพาะปลูกเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่จำกัด และการขอให้นักเรียนนำน้ำจากบ้านมารดน้ำต้นไม้ที่โรงเรียนคนละ 1 ขวด แม้ผักบุงที่ปลูกไว้ในขวดน้ำพลาสติกเจาะรูจะงอกขึ้นมาเพียงไม่กี่ก้าน แต่เด็กนักเรียนต่างรู้สึกตื่นตัวดีใจและนำผลงานกลับไปให้พ่อแม่ดู

ชาวติมอร์ฯ ส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ แต่ไม่เคยมีการสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนตามแบบหลักสูตรของไทย รวมทั้งยังไม่มี การจัดระบบองค์ความรู้ด้านการเกษตรและการบริหารจัดการน้ำเท่าที่ควร เรียกว่า เกษตรกรเพาะปลูกกันไปตามอริยาศัย ส่วนคนรุ่นใหม่มักนิยมเข้าเมืองหลวง เพื่อหางานทำแทนการทำเกษตรในชนบทตามพ่อแม่ ดังนั้น การเรียนวิชา ปลูกผักสวนครัวที่โรงเรียนจึงนับเป็นมิติใหม่ในการปลูกฝังเรื่องการเพาะปลูก

ที่น่าตื่นตาตื่นใจสำหรับเด็ก ๆ และยังเป็น
บททดสอบเรื่องการปรับประยุกต์
สิ่งที่เรียนรู้มาให้ใช้ได้กับบริบทและข้อจำกัด
ของโรงเรียนอีกด้วย

ส่วนโรงเรียน Ensino Basico Hera
มีพื้นที่มากกว่า แต่มีปัญหาขาดแคลนน้ำ
เพื่อการเกษตรเช่นกัน ครูใหญ่ไฟแรง
แบ่งกลุ่มนักเรียนทำแปลงเกษตรปลูกผัก
ที่ได้รับเมล็ดพันธุ์พระราชทานมา
และจัดเวรให้เด็กนักเรียนหมุนเวียนกัน
ดูแลรดน้ำที่ได้จากการสูบน้ำบาดาลและ
การต่อสายยางมาจากหมู่บ้านฝั่งตรงข้าม
โรงเรียน สามเดือนต่อมา ผักบุ้ง กวางตุ้ง
มะเขือม่วง ข้าวโพด พริก บวบ มะเขือยาว
ออกดอกออกผลเต็มแปลงผักหลังโรงเรียน
ครูและนักเรียนเก็บผักไปทำอาหาร
กลางวันกินกันอย่างภาคภูมิใจ และเก็บผัก
ไปขายได้เงินคร่าวละประมาณ 15 ดอลลาร์
จนสามารถนำเงินไปซื้อเมล็ดพันธุ์มาปลูก
รอบใหม่ แต่ครูใหญ่บอกว่ารสชาติของผัก
จากเมล็ดพันธุ์ที่ซื้อมาต่างจาก
ผักเมล็ดพันธุ์พระราชทานที่
อร่อยกว่ามาก

นอกจากการปลูกผัก
โรงเรียน Ensino Basico Hera
ยังได้สร้างโรงเลี้ยงไก่และ
ขุดบ่อเลี้ยงปลา และได้จัดงาน

พิธีเปิดโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2557 โดยเชิญรัฐมนตรีช่วยว่าการจาก 3 กระทรวง มาร่วมในพิธีเก็บเกี่ยวผักสวนครัวโรงเรียน และจัดการประชุมผู้บริหาร ครู และ ชุมชนเรื่องโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันขึ้นเป็นครั้งแรก ผู้เขียนจึงเกิด ความคิดในการใช้โอกาสดังกล่าวจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวโรงเรียนให้กับนักเรียน โดยการจัดประกวดวาดภาพและ ระบายสีในหัวข้อ “My School Garden” พร้อมทั้งจัดหาของรางวัลสำหรับเด็ก ที่เข้าร่วมเป็นอุปกรณ์การศึกษา หนังสือนิทาน เครื่องดนตรี และอุปกรณ์กีฬา ปรากฏว่า ทุกคนตั้งใจวาดภาพและระบายสีกันอย่างสวยงามและตื่นเต้นดีใจ ที่ได้รับของรางวัล

ผู้เขียนได้ไปเยี่ยมเยือนโรงเรียนและรายงานความคืบหน้าอยู่เป็นประจำ ทำให้ได้เห็นพัฒนาการและความพยายามของครูใหญ่ที่มักกระตือรือร้น เสนอแผนโครงการใหม่ ๆ อยู่เสมอแม้ในบริบทที่จำกัด เช่น กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียน รวมทั้งยังได้เห็นปัญหาสำคัญที่ทำให้โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ยังไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร คือ การขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง และดินโคลนไหล จากเขาเข้าท่วมพื้นที่เกษตรเมื่อฝนตกหนักในช่วงฤดูฝน รวมถึงช่วงปิดเทอม ที่โรงเรียนเหมือนถูกทิ้งร้าง ทำให้ครูและนักเรียนต้องช่วยกันเริ่มต้นปรับพื้นที่ เกษตรใหม่ทุกครั้งที่เปิดเทอมใหม่

ในเดือนมิถุนายน 2558 สำนักงานโครงการส่วนพระองค์ฯ ได้ขอให้กระทรวง ศึกษาธิการติมอร์ฯ เสนอชื่อโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมโครงการเพิ่มอีก 2 โรงเรียน ที่ปรึกษา รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ติมอร์ฯ จึงได้ช่วยพิจารณา และเร่งพาผู้เขียนไป สำรวจโรงเรียนด้วย ตนเองให้ทันก่อนเข้าสู่ ฤดูฝนในช่วงเดือนตุลาคม เพราะฝนที่ตกหนัก มักทำให้ถนนเป็นหลุม โคลน น้ำท่วมขังและ

หน้าดินใหม่เขาพังทลายลงมา หากรถยนต์อยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุถึงชีวิตได้

การนั่งรถขึ้นเขาไปสำรวจสภาพโรงเรียนที่จังหวัดอเมราต้องผ่านเส้นทางที่คดเคี้ยวไปทางตะวันตกของกรุงดิลีประมาณเกือบ 2 ชั่วโมง แม้ผู้เขียนต้องเดินทางด้วยเส้นทางนี้เพื่อไปเยี่ยมเยือนโรงเรียนอีกหลายครั้งในภายหลัง แต่ไม่มีครั้งใดที่ผู้เขียนจะไม่เกิดอาการเมารถ การสำรวจโรงเรียนรอบแรกยังได้ผลไม่เป็นที่พอใจ เพราะสองโรงเรียนอยู่ห่างกันเกินไปและตั้งอยู่บนยอดเขาเข้าถึงได้ยาก ท่านที่ปรึกษาฯ จึงต้องพาผู้เขียนไปสำรวจเพื่อหาโรงเรียนใหม่อีกรอบในช่วงเดือนพฤศจิกายน จนได้โรงเรียนใหม่อีก 2 แห่ง คือโรงเรียน EBC Fatuquero ซึ่งมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมประมาณ 690 คน และโรงเรียน Ana Lemos ซึ่งมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 รวมประมาณ 950 คน

ช่วงบ่ายหลังสำรวจโรงเรียนเสร็จเรียบร้อยก่อนเดินทางกลับ ปรากฏว่ายางล้อรถยนต์ของสถานเอกอัครราชทูตฯ เกิดแบนสนิท คนขับรถจึงต้องเปลี่ยนยางอะไหล่ เมื่อกลับถึงกรุงดิลี ยางล้อรถก็ค่อย ๆ แบนลงจนสนิท เมื่อถอดยางล้อเพื่อไปปะที่ร้าน ช่างซ่อมถึงกับตะลึงงันว่า ใช้ขับเคลื่อนมาถึงกรุงดิลีได้อย่างไรโดยไม่เกิดอุบัติเหตุยางระเบิด เพราะสภาพยางล้อรถเสื่อม บางดอกยางหายเกือบหมด จนเกิดรอยร้าวซึมหลายจุด ไม่ใช่เพราะขับไปทับตะปู และไม่สามารถปะได้อีกต่อไป ต้องเปลี่ยนใหม่สถานเดียว ผู้เขียนนึกภาพไม่ออกจริง ๆ ว่าจะเป็นอย่างไรร หากวันนั้นยางเกิดระเบิดจนรถแลบตกเขาไป

นับจากวันนั้นสภาพรถและถนนที่ไม่ปลอดภัยทำให้ผู้เขียนต้องเปลี่ยนกลยุทธ์ในการเยี่ยมเยือนโรงเรียนในพระราชานุเคราะห์ทั้ง 4 แห่ง โดยผู้เขียนได้เปลี่ยนมาใช้วิธีโทรศัพท์สอบถามทุกข์สุขและความคืบหน้าเพื่อรายงานผลโครงการจนพ้น

ช่วงฤดูฝน ขณะเดียวกัน ผู้เขียนไม่หยุดที่จะคิดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในติมอร์ฯ เช่น การจัดซื้อหนังสือเพื่อจัดตั้งห้องสมุดให้กับโรงเรียน Acanuno Primary School การเชิญแพทย์มาตรวจสุขภาพเด็กนักเรียน การจัดสอนทำอาหารและขนมไทยให้กับกลุ่มเยาวชน การจัดซื้อแบบเรียน School Garden เพื่อมอบให้กับเด็กนักเรียน

โครงการที่ผู้เขียนภูมิใจที่สุด คือ การจัดทำสมุดภาพเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนในติมอร์ฯ ตามพระราชดำริฯ เฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองพระชนมายุครบ 60 พรรษา 2 เมษายน 2558 และการได้รับเชิญจากกระทรวงศึกษาธิการติมอร์ฯ ให้ไปบรรยายเรื่อง School Garden in Thailand เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2559 อันเป็นโอกาสสำคัญในการเผยแพร่พระเกียรติคุณและแนวคิดเรื่องโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ตามพระราชดำริฯ

เวลา 4 ปีในติมอร์ฯ กับภารกิจโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในติมอร์ฯ ตามพระราชดำริฯ นับตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ทำให้ผู้เขียนได้เป็นส่วนหนึ่งของการเผยแพร่และประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประโยชน์กับมิตรประเทศอย่างได้ผลเป็นรูปธรรม จนเมื่อทีมถ่ายทำสารคดี “พระราชดำริไร้พรมแดน : เกษตรเพื่ออาหารกลางวันในติมอร์” ได้ไปถ่ายทำและเผยแพร่สารคดีดังกล่าวทาง <https://www.youtube.com/watch?v=ZlKEJPfeLsg> ทำให้ผู้เขียนมั่นใจว่า โครงการตามพระราชดำริฯ ในประเทศเล็ก ๆ แห่งนี้ได้ปรากฏแก่สายตาชาวโลกและเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระมหากษัตริย์ไทยสามารถช่วยพลิกฟื้นคืนชีวิตให้แก่ผู้คนแม่ต่างชาติต่างภาษาได้อย่างไร

วารสารวิทยุสราญรมย์

ISSN 1513-105X

ปีที่ 21 ฉบับที่ 81

เดือนมกราคม – มีนาคม 2562

วารสารที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการต่างประเทศในหลากหลายมิติ ผ่านการบอกเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ตรงจากนักการทูต และบุคคลในแวดวงต่าง ๆ ที่มาร่วมแบ่งปันมุมมองของตนเกี่ยวกับการต่างประเทศในมิติต่าง ๆ

ที่ปรึกษา บุษฎี สันติพิทักษ์

รุยากรณ์ สุขนรทรัพย์

ณัฐภาณุ นพคุณ

บรรณาธิการบริหาร ชลธิ์ จันทรรัชชกุล

บรรณาธิการ ชลทิพา วิทยุณาวรรณ

คณะผู้จัดทำ รณพพัฒน์ กปิตถัย พรรษา บุญยะกลัมพ

หิรัญ สุวรรณเทศ ธิดารัตน์ จีรุพันธ์

จัดทำโดย กองประชาสัมพันธ์การทูตสาธารณะ กรมสารนิเทศ

กระทรวงการต่างประเทศ

443 ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท

เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ : 0 2203 5000 โทรสาร : 0 2643 5093

ออกแบบ นิตกร เอี่ยมกลิ่น ณัฐกร มหาธิษั

พิสูจน์อักษร กรองทอง สุงอร่าม

จัดพิมพ์โดย บริษัท ยูโทเปีย มีเดีย อินเตอร์เนชันแนล (ประเทศไทย) จำกัด

วิทยุสารานุกรม

AM 1575 kHz

ติดตามข่าวสารด้านการต่างประเทศผ่านหลากหลายช่องทาง

สถานีวิทยุสารานุกรมทางคลื่น AM 1575 kHz

หรือรับฟังแบบออนไลน์ทางเว็บไซต์ <http://saranrom.mfa.go.th>

และติดตามอ่านวารสารวิทยุสารานุกรมในรูปแบบ e-book ได้ที่ www.mfa.go.th/saranrom/th/e-book

ผังรายการของสถานีวิทยุสารานุกรม
AM 1575 kHz

ON

	วันจันทร์	วันอังคาร	วันพุธ	วันพฤหัสบดี	วันศุกร์
05.30 – 06.00 น. ☐	วัฒนธรรม สัมพันธ์	รอบรู้ เศรษฐกิจ	คุยกัน วันพุธ	สุขภาพ รับอรุณ	หลายคน อยากรู้
06.00 – 06.30 น. ☐	รอบบ้านเรา	รอบบ้านเรา : อิเหนามุขมา	รอบบ้านเรา	สีสันแอฟริกา	รอบบ้านเรา
06.30 – 07.00 น. ☐	TICA พัฒนาทั่วโลก	เราคือ อาเซียน	ดาวดวงน้อย	เราคือ อาเซียน	ดาวดวงน้อย
17.30 – 18.00 น. ☐	SDGs สร้างด้วยกัน	เจรจาพาที วิถีนานาประเทศ	ป๊อปปี้ รอบวัง	Sparkling English	ยุวกูต ออนแอร์
18.00 – 18.30 น. ☐	News & Views	หน้าต่าง โลกกว้าง	หน้าต่าง โลกกว้าง	หน้าต่าง โลกกว้าง	หน้าต่าง โลกกว้าง
22.00 – 22.30 น. ☐	สาระน่ารู้ งานกงสุล	เรียนภาษา เมียนมาถิ่นเดอะ	วาไรตี้การทูต	รอบรั้วบิวแก้ว	รู้กฎหมาย สบายใจ

กระทรวงการต่างประเทศ
www.mfa.go.th

www.mfa.go.th

mfa thailand

กระทรวงการต่างประเทศ

mfa_thailand

@mfa_thailand

@MFAThai (ภาษาไทย)

@MFAupdate (ภาษาอังกฤษ)

@MFAThai_PR_EN (ภาษาอังกฤษ)

